

Upravništvo: Ljubljana, Puccinjeva ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Inseratni oddelek: Ljubljana, Puccinjeva ulica 5 — Telefon št. 31-25, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Računi: za Ljubljansko pokrajino pri pošto-čerkovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje Italije Servizio Cont. Corr. Post. No 11-5118
IZKLUČNO ZASTOPSTVO za odnose iz Kr. Italije in nezemska tma
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina mesečno Lir 18.—
za izmenjavo vključno s »Ponedeljskim jutrom« Lir 36.50.

Uredništvo:
Ljubljana, Puccinjeva ulica št. 5, telefon št. 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo.
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ad estera:
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Odločen odgovor Duceja Anglosasom

„Ne bomo popustili, dokler bomo mogli držati v pesti kako orožje“

Rim, 1. febr. s. Ob 20 letnici Milice je Duce pregledal v nekem kraju srednje Italije zastopstvo oborožene straže Revolucije. Postrojene legionarske sile so sestojale iz treh bataljonov »M«, enega bataljona specialnih miličnih skupin, 4 predlegionar. skih bataljonov, 2 bataljonov univerzitetne Milice, enega bataljona protikomunistične Milice, enega bataljona mornarske milice in mladih fašistov-prostovoljcev ter enega bataljona kolesarjev. Poleg veteranov iz več vojen so bili najmlajši, novi odredi, ki se pripravljajo za vstop v borbo. Duce je prispeel ob 10. ob spremstvu tajnika Stranke in šefa glavnega stana Milice.

Ob dolini borov, na katerih so se dvigale zastave trojnega pakta in znamenja Rima, so Duceja sprejeli kvadrumvir, maršal Italije De Bono, predsednik Senata in Zbornice fašijev in korporacij, člani Vlade in direktorij Stranke, šef Glavnega stana Oboroženih sil, poveljniki Kr. karabinjerjev in Kr. finančne straže, generalni podpoveljniki GILa, šef Glavnega stana Milice, poveljniki specialnih Milic, poveljniki področja legionarske Milice, predsednik združenja pohajbenecv in vrhovni kaplan Milice.

Z zastopniki oblasti je Duce stopil na naravni oder, s katerega se obvladuje obširna daljava, kjer je bilo 6000 legionarjev postrojenih v redu za manevriranje. Na oder je Duce povabil vojaške zastopnike Nemčije in Japonske, ki so se nahajali v skupini stajašev iz držav trojnega pakta. Bataljoni so po valovitem ozemlju izvedli nagle manevre z napadom na grič ob ognju spremijevalnega orožja, nakar so odšli pred hiško poveljništva, kjer so se postrojili v ogromen četverkot, katerega bojnja oprema je bleščala kakor jeklo. Na skrajnem koncu je vihrala trobojnica in znamenje Duceja.

Duce je stopil na poveljniško mesto in se je tako zopet prikazal vojakom. V železnem zastopstvu se je izražala vsa sila Milice: v njenih napadnih bataljoni, v njenih neprekosljivih specialnih oddelkih, v njenem junaškem duhu, v njeni neporušljivi veri, ki izvira iz čistega srca ljudstva, kajti Milica je najbolj viden izraz italijanskega naroda. Med nedavnimi zglede te vere je tista vdova nekoga legionarja, ki je padel v Afriki, in mati 16 letnega

Veseli dogodek v Kraljevi hiši

Čestitke Duceja

Rim, 2. febr. s. Danes ob 6.15 je Nj. Kr. Viskost Pijemontska princesa rodila v kraljevi palači Kvirinala princeso, ki ji bo ime Beatrice. Vzvišena mati in novorojena princesa sta pri odličnem zdravju.

Duce, ki mu je minister Kraljeve hiše takoj sporočil srecen dogodek, je poslal vzvišenemu Vladimiru in Vladimirici in Piemontskemu princu in princesi izraze svojega zadovoljstva in veselja kakor tudi vselej fašistične Vlade in vsega naroda.

Minister Kraljeve hiše je obvestil o veseljem godoku tudi viteze reda Annunziata, predsednika Senata in Zbornice fašijev in korporacij, ministra državnega tajnika, in ostale državne visoke funkcionarje. Obveščeni so bili tudi prefekti in drugi zastopniki oblasti v pokrajinah.

Duce je odredil opustitev disciplinskih kazni za pripadnike Oboroženih sil. Imenovani po imenu vzvišene novorojenke, se ustanovi v Rimu dom za matere in otroke. Predsedništvo ministrskega sveta je izplačalo za potrebni fond vsoto en milijon lir iz svojih fondov za podporo in dobrotno delo. Odrejeno je izobeseenje zastav na javnih postopjih do 4. t. m.

Rim, 2. febr. s. Duce je poslal Nj. Vel. Kralju in Cesarju naslednjo brzojavko:

»V imenu fašistične vlade in naroda Vas prosim, Velikanstvo, da blagovolite sprejeti skupno z vzvišeno Vladimirico goreča voščila in čestitke ob najprecejšem dogodku, ki ga italijanski narod pozdravlja z ganljivo radostjo. — Mussolini.«

»Nj. kr. Vis. princu Pijemontskemu, Rim. — Z velikim veseljem sem doznal o rojstvu princese. Tudi v imenu fašistične Vlade Vas prosim, Viskost, da blagovolite sprejeti skupno z vzvišeno Princeso goreča voščila in čestitke, katerim se pridružuje v predanosti in ljubezni italijanski narod. — Mussolini.«

Le posizioni in Tunisia saldamente tenute

Gravi perdite inflitte al nemico — 21 velivoli e 18 carri armati nemici distrutti

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica in data di 3 febbraio 1943-XXI il seguente bollettino di guerra No 984:

Nel settore della Tripolitania occidentale attività di pattuglie esploranti.

In Tunisia il nemico ha continuato i suoi attacchi sostenuti da concentramenti di fuoco e da notevoli forze motorizzate; le posizioni sono state saldamente tenute dalle truppe italiane e germaniche che hanno inflitto all'avversario gravi perdite tra cui 18 carri armati.

In combattimenti la caccia tedesca abbattuta 12 apparecchi, uno precipitava ad opera della difesa contraerea, altri otto venivano distrutti al suolo su di un aerodromo.

A tarda sera di ieri alcuni velivoli nemici sorvegliavano Cretone ostacolati dal preciso tiro delle batterie. Nessuna vittima, qualche danno.

co durante i combattimenti delle due ultime giornate è salito a 800.

Cacciatori germanici abbattevano in duelli aerei cinque velivoli.

Le attrezzature portuali di Bona sono state efficacemente colpite da bombardieri italiani.

Su Lampedusa e nei dintorni di Cagliari aeroplani nemici sganciavano alcune bombe che causavano danni non gravi e cinque feriti nella zona di Cagliari.

La difesa contro-aerea di Lampedusa centrava un apparecchio che precipitava in fiamme.

Le vittime finora accertate in Trapani per l'incursione di ieri ascendono a 18 morti e 64 feriti.

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica in data di 2 febbraio 1943-XXI il seguente bollettino di guerra No 983:

Intensificata azione di pattuglie esploranti nella Tripolitania occidentale; nostre formazioni aeree hanno battuto con evidenti effetti ammassamenti di automezzi nemici.

Ripetuti attacchi condotti dall'avversario con l'appoggio di mezzi blindati sul fronte tunisino non hanno conseguito risultati: dovunque l'attaccante è stato respinto con perdite in uomini e materiali; sei carri armati venivano distrutti.

Il numero dei prigionieri presi al nemico

NOTA AL BOLLETTINO 984

Il valoroso contegno delle unità italiane che tanta parte hanno avuta nei recenti aspri combattimenti sul fronte russo, ha suscitato in questi giorni rinnovate manifestazioni di ammirato compiacimento da parte dei comandi germanici. Al comandante della divisione »Ravenna« è pervenuta dal generale di corpo di armata Retter Pico una comunicazione di fervido ringraziamento per la validissima collaborazione prestata da quella nostra unità in fedele fratellanza di armi con i camerati tedeschi. Nell'elogio e nell'augurio che il generale germanico — al cui ordini la »Ravenna« si è battuta — ha rivolto ai nostri eroici fanti, viene esaltato il fiero comportamento di tutte le nostre truppe impegnate nella grande battaglia difensiva tuttora in corso sul fronte orientale.

Postojanke v Tunisu trdno branjene

Hude izgube, prizadete sovražniku — 21 sovražnih letal in 18 oklopnih voz uničenih

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 3. februarja naslednje 984. vojno poročilo:

V odseku zapadne Tripolitanije delovane izvidnice.

V Tunisu je sovražnik nadaljeval svoje napade, ki jih je podpiral z osredotočenim ognjem in z znatnimi motoriziranimi in oklopnimi silami. Italijanske in nemške čete, ki so prizadele sovražniku hude izgube, med drugim 18 tankov, so trdno držale postojanke.

V borbah v zraku so nemški lovci sestrelili 12 letal; eno je treščilo na tla, za otro od protiletalske obrambe, nadaljnjih 8 pa je bilo uničenih na nekem letališču.

Pozno sredi noči so nekatera sovražna letala preletela Cretone, a jih je točno streljanje baterij oviralo. Nobene žrtve, le nekaj škoda.

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil dne 2 februarja naslednje vojno poročilo št. 983.

Ojačena akcija izvidniških patrolj v zapadni Tripolitaniji. Naše letalske skupine so z očitnimi učinki obdelovale zbirališča sovražnih motornih sredstev.

Ponovni napadi sovražnika s podporo oklopnih sredstev na tuniški fronti niso dosegli uspehov. Povsod je bil napadalec odbit s izgubami na ljudeh in materialu. Sest tankov je bilo uničenih.

Število ujetnikov, zajetih med borbami v zadnjih dneh, se je zvišalo na 800.

Nemški lovci so v letalskih dvobojih sestrelili 5 letal.

Italijanski bombniki so učinkovito zadeli pristaniške naprave v Boni.

Sovražna letala so odvrkla nekaj bomb na Lampeduso in v okolice Cagliariarja. Bombe so povzročile lahko škodo in ranile 5 oseb na področju Cagliariarja.

Protiletalska obramba v Lampedusi je zadela eno letalo, ki je strmoglavilo v plamenih.

Doslej ugotovljene žrtve ob večeršnjem napadu na Trapani znašajo 18 mrtvih in 64 ranjenih.

je nemški general, pod čigar poveljstvom se je divizija »Ravenna« borila, izrekel našim junaškim vojakom, poveljcuje ponosno zadržanje vseh naših čet, ki so bile zaposlene v veliki obrambni bitki, ki je še vedno v teku na vzhodnem bojišču.

Nadškof Montalbetti žrtev angleškega barbarstva

Reggio Calabria, 1. febr. s. Vest o smrti msgr. Enrica Montalbetta, nadškofa iz Reggio Calabria, ki je bil žrtev sovražnega letalskega napada, je boleče užalostila ne samo naše mesto, temveč vso nadškofijo. Vsi so ga ljubili zaradi njegove dobre in neutrudljivega pastirovanja. Smrt ga je zadela, ko je opravljal svojo dolžnost v Melitu Portosalvu, kjer je bil na pastirskem obisku. To novo dejanje sovražnega barbarstva, ki znaša svojo ubijalsko srd nad civilnim prebivalstvom, je še bolj ojačilo sovraštvo italijanskega naroda. Msgr. Montalbetti je bil rojen leta 1888. v Benetkah. V duhovnika je bil posvečen leta 1911. Papež Pij XI. ga je imenoval v maju 1935 za nadškofa v Derku, v juniju 1938 je bil imenovan za nadškofa v Reggio Calabria.

Rim, 1. febr. s. Doznanlo se je podrobno o smrti nadškofa Eksc. Montalbetta. Odpravil se je v Melito Portosalvo na pastirski obisk ter se pomudil v Anni v neki zasebni hiši na odprtem polju. Sovražno letalo se je nizko spustila ter je obstreljevalo s strojnimi hišo. Ubil je pri tem nadškofa ter kancelarja msgr. Trapanija, domači župnik pa je bil hudo ranjen.

Vatikan, 1. feb. s. Nj. Sv. papež Pij XII. je poslal z brzojavko po kardinalu državnemu tajniku nadškofski kuriji v Reggio Calabria izraze svojega globokega sožalja ob smrti nadškofa msgr. Enrica Montalbetta. Kardinal Maglione je k izrazom bolesti Pija XII. dodal svoje sožalje.

Odposlanstvo PNF v Monakovo

Monakovo, 2. febr. s. Semkaj je dospela, sprejeta od najvišjih zastopnikov kraljevih oblasti z generalom vitezom v. Eppom na čelu, misija PNF, kateri predseduje Podtajnik Stranke Tarabini. Kr. konzul Italije in celotni direktorij fašija v Monakovem sta pozdravila misijo za italijansko kolonijo. Delegacija je položila lovorjev venec v častnem svetišču padlih za narodno-socialistično stvar, nato pa si je ogledala Rjavo hišo in ostala poslopja narodno-socialistične stranke.

Duce govori

Potem je nastopila tišina in Duce je govoril:

»Oficirji, podoficirji, legionarji!

Milica« ki je nastala po odločitvi velikega sveta revolucionarnega skvadrima, proslavlja danes v ozračju, ki ji je svojstveno, svojo prvo 20letnico. To je ozračje železa, borbe, odločitve, v katerem se končno izkažejo ljudje glede na to kar so in kar so vredni. Od leta 1923. do danes ste Vi v tolikih bitkah, dokazali z žrtvijo in krvjo svojo najčistejšo ljubezen za Italijo in svojo popolno predanost Fašizmu. Tako ste zvesto izpolnjevali zapoved.

Nikoli ni bilo bolj resnično kakor v tej vojni obseznosti, katere lahko imenujemo nadčloveške. da odloča tisti, ki vztraja četr ure dlje od sovražnika in da zadnja bitka prinese zmago.

Naš sovražnik št. 1 se je boril samo proti nam in šele po 32 mesecih najtrše bitke je lahko zabeležil neki uspeh. Italijanski narod je sprejel z moško, rimsko mirnostjo vest o sovražni zasedbi Libije, kajti neporušljiva prepričanje je v globini njegovega srca: Tja, kjer smo bili, kjer nas naši mrtvi čakajo, tja, kjer smo pustili močnice in neuničljive sledove naše civilizacije, tja se homo zopet vrnil.

Nujen, kakor fizikalni gravitacijski zakon snovi, je zakon politične gravitacije narodov. 50 milijonov Italijanov je gravitiralo in bo gravitiralo proti Afriki, kajti oni imajo prav tako in morda še bolj kakor kateri koli drugi narod sakrasantno pravico do življenja.

Legionarji!

Ob prvi 20letnici odgovarjam sprično blazne zločinske javne dileme iz Casablanca, skupno z našimi tovariši Osi in trojnega pakta, da ne bomo nikoli odnehali, dokler bomo lahko držali v svoji pesti kako borbeno orožje. Vi boste še naprej marširali v prvih črtah in boste vedno in povsod vsem za zgled. Vem, da ne hrepenite po drugem privilegiju.«

Goreše svacije Duceju

Pozdrav Duceju je kronal lapidarni nagovor.

Dva lovca sta se odrgala od letalske skupine, ki je pozdravljala v imenu sinjega orožja, in sta kakor puščici zelo nizko preletela množico vojakov. Ko so legionarji dobili povelje za odmor, niso mogli več zadržati svojega navdušenja in nadvse goreča manifestacija, ki je trajala več minut je zaključila vojni proslavljalni obred 20 letnice žrtve, poguma in slave.

Duce je ob bučanju nezadržljive manifestacije potem, ko so se mu zastopniki oblasti zopet poklonili, v spremstvu tajnika Stranke in šefa glavnega stana Milice zapustil kraj proslave.

Proslava 20 letnice ustanovitve Milice

Ducejev venec v svetišču padlih legionarjev

Rim, 1. febr. s. Ob 20 letnici Milice je bila prva Ducejeva poklonitev, ki je dal položiti po šefu glavnega stana v svetišču legionarjev padlih v borbi, velik venec. Ves dan je bilo svetišče cilj udanih poklonitev s strani oblasti, političnih, vojaških in civilnih prvakov, ki so položili venec cvetlice na votivno žaro. Poklonili so se v svetišču po direktoriju Stranke z ministrom tajnikom Stranke, šefom Glavnega stana, in tajnikom za vojsko na čelu, uradna zastopstva Senata in zbornice fašijev in korporacij, ministra za Italijansko Afriko in za korporacije, podtajnik v predsedništvu ministrskega sveta, ki je izročil šefu glavnega stana vsoto 100.000 lir za kolegije otrok Crnih srca, šef in podšef policije, guverner Rima, zastopnik Kr. karabinjerjev, predsedništvo narodnega združenja družin padlih v vojni, predsedništvo »UNICE«, zastopstva italijanske afriške policije, ki so darovala 25.000 in 10.000 lir za kolegije otrok Crnih srca, poveljništvo narodnega združenja vojnih prostovoljcev, združenja vojnih pohajbenecv, predsednik pokrajine in zastopstvo rimske Kvesture, poveljništvo skupne specialnih agentov javne varnosti, zastopstvo povratnikov iz Italijanske Vzhodne Afrike, ki je položilo cvetlice v imenu ujetih legionarjev, zastopstva vseh rodov orožja ter bojovniška združenja in številni solarji. Od jutra do večera, je trajalo neprekinjeno ganljivo romanje v svetišče kot živa priča ljudstva za legionarje, ki so prostovoljno dali življenje za Italijo.

Dnevno povelje generala Galbatiija

Rim, 1. febr. s. Šef glavnega stana Milite je dal naslednje dnevno povelje:

Duce govori

tacije narodov. 50 milijonov Italijanov je gravitiralo in bo gravitiralo proti Afriki, kajti oni imajo prav tako in morda še bolj kakor kateri koli drugi narod sakrasantno pravico do življenja.

Legionarji!

Ob prvi 20letnici odgovarjam sprično blazne zločinske javne dileme iz Casablanca, skupno z našimi tovariši Osi in trojnega pakta, da ne bomo nikoli odnehali, dokler bomo lahko držali v svoji pesti kako borbeno orožje. Vi boste še naprej marširali v prvih črtah in boste vedno in povsod vsem za zgled. Vem, da ne hrepenite po drugem privilegiju.«

Goreše svacije Duceju

Pozdrav Duceju je kronal lapidarni nagovor.

Dva lovca sta se odrgala od letalske skupine, ki je pozdravljala v imenu sinjega orožja, in sta kakor puščici zelo nizko preletela množico vojakov. Ko so legionarji dobili povelje za odmor, niso mogli več zadržati svojega navdušenja in nadvse goreča manifestacija, ki je trajala več minut je zaključila vojni proslavljalni obred 20 letnice žrtve, poguma in slave.

Duce je ob bučanju nezadržljive manifestacije potem, ko so se mu zastopniki oblasti zopet poklonili, v spremstvu tajnika Stranke in šefa glavnega stana Milice zapustil kraj proslave.

Proslava 20 letnice ustanovitve Milice

Ducejev venec v svetišču padlih legionarjev

Rim, 1. febr. s. Ob 20 letnici Milice je bila prva Ducejeva poklonitev, ki je dal položiti po šefu glavnega stana v svetišču legionarjev padlih v borbi, velik venec. Ves dan je bilo svetišče cilj udanih poklonitev s strani oblasti, političnih, vojaških in civilnih prvakov, ki so položili venec cvetlice na votivno žaro. Poklonili so se v svetišču po direktoriju Stranke z ministrom tajnikom Stranke, šefom Glavnega stana, in tajnikom za vojsko na čelu, uradna zastopstva Senata in zbornice fašijev in korporacij, ministra za Italijansko Afriko in za korporacije, podtajnik v predsedništvu ministrskega sveta, ki je izročil šefu glavnega stana vsoto 100.000 lir za kolegije otrok Crnih srca, šef in podšef policije, guverner Rima, zastopnik Kr. karabinjerjev, predsedništvo narodnega združenja družin padlih v vojni, predsedništvo »UNICE«, zastopstva italijanske afriške policije, ki so darovala 25.000 in 10.000 lir za kolegije otrok Crnih srca, poveljništvo narodnega združenja vojnih prostovoljcev, združenja vojnih pohajbenecv, predsednik pokrajine in zastopstvo rimske Kvesture, poveljništvo skupne specialnih agentov javne varnosti, zastopstvo povratnikov iz Italijanske Vzhodne Afrike, ki je položilo cvetlice v imenu ujetih legionarjev, zastopstva vseh rodov orožja ter bojovniška združenja in številni solarji. Od jutra do večera, je trajalo neprekinjeno ganljivo romanje v svetišče kot živa priča ljudstva za legionarje, ki so prostovoljno dali življenje za Italijo.

Dnevno povelje generala Galbatiija

Rim, 1. febr. s. Šef glavnega stana Milite je dal naslednje dnevno povelje:

Hudi boji na vzhodni fronti

Odbiti sovjetski napadi pri Novorosijsku — Obrambni boji med Donom in gornjim Doncem

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 3. febr. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Med Kavkazom in spodnjim Donom so dosegle naše armade v načrtnem nadaljevanju pokrove zapovedane dnevne cilje. Močni napadi sovražnika pri Novorosijsku in v mrtlini napadi bolj vzhodno so bili zavrnjeni.

Hudi in menjaajoči se obrambni boji na prostoru med Donom in gornjim Doncem se nadaljujejo. Tudi večeraj so podpirali močni oddelki letalstva, borbe na kopnem in prizadeli sovražniku velike izgube.

Ob Ladoškem jezero so se zrušili sibkejši napadi proti nemškimi postojankam. Protinapad proti neki višini, ki jo je zavezal sovražnik, je še v teku.

V severni Afriki je bilo na fronti v zapadni Tripolitaniji samo delovanje izvidniških oddelkov.

Močni sovražnikovi napadi v Tunisu so bili razbiti od nemško-italijanskih čet z najtežjimi izgubami za sovražnika, pri čemer je bilo uničenih 18 oklopnih voz.

Angleška letala so napadla preteklo noč zapadno nemško ozemlje. V stanovanjskih okrajih nekaterih krajev je nastala škoda predvsem zaradi požarov. Prebivalstvo je imelo izgube. Sestreljena so bila 3 sovražna letala.

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 2. februarja, s. Vrhovno poveljstvo nemške voj-

ske je objavilo danes naslednje poročilo:

V Stalingradu je sovražnik po siloviti topniški pripravi napadel z mnogo močnejšimi silami zadnje oporišče branilcev v tovarni traktorjev. Ponoč je sovražnik izkoristil dejstvo, da so naše junaške čete skoraj popolnoma izrpile svoje strelivo in mu je uspelo vdreti na raznih točkah ter razbiti obrambni obroč, katerega je do danes trdno držal II. armadni zbor.

Od Kavkaza do odseka srednjega Dona in ob Ladoškem jezero so naše armade v hudih obrambnih borbah, katerih ostrost se je v nekaterih odsekih še povečala.

Na južnem krilu vzhodne fronte so se poizkusili sovražnika, da bi motil v naprej določeno kretanje naših in zavezniških čet, izjalovili.

Na fronti Donca in v odseku Voroneža je sovražnik ponovno napadel z uporabo močnih svežih sil. Poizkusi sovražnika, da bi obvladal krilo naše postrojiljve in izvedel obkolitev, so se izjalovili s hudimi izgubami za nasprotnika. Borbe se nadaljujejo.

Močne skupine strmoglavnih in bojnih letal so napadle v vrhunskih točkah hudih borb množična zbirališča sovražnika, postojanke in kolone nasprotnika. Zadale so Sovjetom najhujše izgube na ljudeh, motornih sredstvih in orožju.

V gorah Tunisa je bil dosežen z našimi napadi, katere so strmoglavci učinkovito podpirali, poln uspeh.

Velik odmev Ducejevega govora

Berlin, 2. febr. s. Glavni nemški dnevni-ki posvečajo svoje prve strani Ducejevemu govoru ob 20letnici Milice in objavljajo z velikimi črkami in naslovi poročila o manifestaciji. Mussolinijev govor, piše »Völkischer Beobachter«, spada med tiste, ki so najvišji izraz rimskega duha fašističnega gibanja. Dva stavka zaslužita predvsem poseben poudarek. Tisti, s katerim Duce fašistične Italije zatrjuje, da bo zmagal oni, ki bo četrto ure dalje vztrajal kakor sovražnik, in da prinese zmago vedno zadnja bitka. List podčrtava nato Mussolinijev železno pojmovanje odpora. Ne bomo nikoli odnehali, dokler bomo lahko držali v pesti kako borbeno orožje. Te zadnje besede niso samo odgovor političnega značaja na rooseveltovska širokoustena, temveč tudi polno, prisrčno in svečano priznanje vsem »hrabrim borcem Osi, ki so v tej titanski vojni med dvema nasprotnima svetovoma z legendarnimi junaškimi dejanji visoko držala in držijo prapor revolucionarne veličine, za katerega kurjejo narodi dobre volje svojo neizbežno veliko bodočnost. Duceje besede so takoj široko odkjevale ne samo v italijanski javnosti, temveč tudi v javnosti prijateljskih in zavezniških držav ter v drugem smislu tudi v javnosti nasprotnih držav. Plutoboljševiška kamarila, zaključuje list, ni mogla dobiti bolj primerne in naglega odgovora. Duce je dal zopet razumeti s svojim nedvoumnim in izklesanim govorom, da niti leskanje niti grožnje ne morejo obvladati granitne volje Italije in njenih zavezničkov do dosegne končne zmage.

»Börsenzeitung«, glasilo nemških oboroženih sil, je podčrtalo neupogljivo voljo za odpor in veliko duhovno silo, ki kaže velike koncepte, ki jih je izrazil Duce kot zvest tolmáč italijanskega naroda. List posveča pozornost dejstvu, da zahteva vodja fašizma za Italijo sveto pravico do življenjskega prostora v Afriki. Te pravice, podčrtava list, ni mogoče odrekati 50 milijonom, ki tvorijo italijanski narod.

»Deutsche Allgemeine Zeitung« opozarja na besede, s katerimi poveljuje Duce najvišjo žrtev tisocev in tisocev borcev na raznih poljih časti, in poudarja odlični prispevek italijanskega orožja in slavne Milice k veliki skupni stvari Osi in trojnega pakta.

»Lokalanzeiger«, »Zwölfuhr-Blatte« in »Morgenpost«, ki prikazujejo kakor ostali nemški listi bojno udejstvovanje v številnih

Nadaljevanje na 2. strani

Zahvala generala Galbatiija

Na brzojavko, ki jo je Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino odposlal ob 20-letnici ustanovitve Milice je načelnik glavne stana Milice (dgoovoril takole: »Milica se zahvaljuje za tople čestitke in pošilja svoj tovariški pozdrav. — Galbatiija.«

Nadaljevanje s 1. strani

nih pohodih fašistične Milice, poudarjajo v svojih komentarjih, da »zarca iz vsakega Ducejevega govora, katerih značilnost je sinteza in lapidarni smisel, pripravi vala sila, ki je več kakor običajna govorna odlika, kajti nahaja se in obvladuje v globini vse duhove.

Madrid, 2. febr. s Z naslovi »Vrnili se bomo v Ljubo in zmagal bo tisti, ki se upira četrt ure dalje«, objavljajo listi z velikimi črkami Ducejev govor ob 20letnici Milice. Govor se smatra za dokaz vedre moške mirnosti italijanskega naroda, zopetno potrditev popolne gotovosti zmage in neporušljive odločnosti, zmagati za vsako ceno. Govor je tudi nova manifestacija neporušljive vzajemnosti narodov Osi in trojnega pakta proti brezkrvinstnemu obrekovanju sovražne propagande.

Bratislava, 2. febr. s Slovaški tisk objavljajo s poudarkom Ducejev govor Črnim srčam ob 20letnici ustanovitve Milice in podčrtava z velikimi naslovi voljo do skrajnega odpora do zmage in prepričanje v povratek na ozemlja v Afriki.

Sofija, 2. febr. s 20letnico ustanovitve Milice so proslavili v Donju Italiji vsi oficirji in vojniki, bivajoči v Sofiji, v ozračju velikega navdušenja. Minister Italije je prečital Duce besede legionarjem ob zgodovinski obletnici in omenil dolžnosti, ki se nalagajo v tej odločilni uri tašistom, ki imajo čast pripadati oboroženi straži Revolucije. Zborovanje se je zaključilo z vzklikanjem Duceja in gorečim izprijanjem vere v zmago.

Sofija, 2. febr. s Vsi bolgarski listi objavljajo z velikim poudarkom Duceje besede legionarjem ob 20letnici ustanovitve Milice. Listi objavljajo tudi sliko Duceja v uniformi poveljnika Milice. V naslovih je izraženo prepričanje Italije, da se bo vrnila v Ljubo, in njen sklep boriti se do zadnjega naboja za odločilno zmago. Poluradni »Večer« piše v uvodniku, da so Ducejeve besede ponovno pokazale, kakšen je duh, ki preveva fašistično Italijo. Ves italijanski narod ima v sedanjem trenutku samo eno goso: dolžnost za ceno vsakršne žrtve za doseg cilja v zgodovinskem poslanstvu in mesta, ki pripada Italiji v Afriki, kjer so konstruktivni genij, kultura in omika Rima ustvarili čudovita in neizbrisna dela. S svojimi 50 milijoni prebivalcev gravitira Italija proti jugu, kjer ima pravico do življenja. Na tisoče Italijanov je dalo svoje življenje v Afriki za veliki ideal omike. Duce je znova potrdil pred svetom neporušljivo trdnost italijanskega naroda v nasledovanju njegovega cilja in v odporu za doseg zmage. Lahko smo prepričani, da se bo italijanski narod boril, dokler se ne bodo slavna znamenja liktorija zopet vrnila na afriška tla.

Stockholm, 2. febr. s Listi objavljajo obširno Ducejev govor ob 20letnici Milice. Govor je po svoji obliki in odločnem tonu napravil velik vtis na švedsko javnost. »Dagens Nyheter« piše med drugim, da se Mussolinijev govor ne sme smatrati za retorično kretajo, temveč za izraz trdne volje Italije, voditi vojno do zmagovitega konca. V enakih komentarjih podčrtavajo vsi listi, da pričajo Ducejeve besede o neporušljivi volji po odporu vsega italijanskega naroda.

Novi italijanski poslanik v Helsinkih

Helsinki, 2. febr. s Minister Italije Gr. Uff. Gvarnaschelli je izročil poverilna pisma predsedniku republike Rityju. Ob sprejetju prvega tajnika in vojaških, trgovinskih in tiskovnih atašeev so ministri Gvarnaschellija sprejeli v predsedniški palači pobočni predsednika. Po izročitvi poverilnih pisem ob navzočnosti zunanjega ministra Wittinga je minister Italije predstavil predsedniku svoje sodelavce. Nato je bil predstavljen soprog predsednika Gerdi, ki ga je z njegovimi sodelavci zadržala v pogovoru.

Churchillov obisk v Turčiji

Rim, 2. febr. s Reuter javlja, da je na svojo prošnjo angleški ministrijski prdседnik Vinston Churchill odpotoval v Turčijo. V Adani se je razgovarjal s predsednikom republike Izmetom Inenijem in s turškimi državnikl. V razgovorih je bil proučen sedanji položaj v Evropi in zlasti v področju, na katerih je Turčija direktno interesirana, kakor tudi vprašanje pomoči za utrditve obrambnega položaja Turčije.

Ankara, 2. febr. s Predsednik ministrskega sveta in šef glavnega stana vojske sta se vrnila v glavno mesto s sestanka z ministrskim predsednikom Churchillom. Predsednik republike je pa obiskal mesto Malatia. Turška brzojavna agencija je objavila o sestanku uradno poročilo, v katerem se zatrjuje, da je predsednik republike Izmet Ineni med potovanjem v južni Turčiji in sicer v Adani sprejel brzojavko, v kateri se ga je v Churchillovemu imenu prosilo za razgovor. Predsednik republike je prošnji angleškega ministrskega predsednika ugodil in oba sta se sestala.

Rim, 2. febr. s Reuterjevo poročilo za države na Bližnjem vzhodu o sestanku, za katerega je Churchill naprosil turške voditelje, pravi: Ta sestanek je normalna posledica prijateljskih odnosov, ki so vedno obstajali med obema državama. Čeprav uradni in pristojni angleški krogi še niso komentirali te vesti, ki je bila komaj razglašena, in čeprav jo bodo mogli angleški listi komentirati šele jutri zjutraj, se lahko že sedaj reče, da sestanek ne bo spremenil položaja Turčije, ki bo ostala nevtralna.

Ankara, 2. febr. s Doznava se, da je postal angleški veleposlanik v Turčiji sir Knarbul Huggson. Ko se je vračal iz Adane, žrtev hude avtomobilske nesreče na Atatürkovi poti. Podrobnosti o nesreči še ni.

Klene Mussolinijeve besede

Bataljonom legijonarjev, ki so se zbrali neke v srednji Italiji k proslavi dvajsetletnice ustanovitve fašistične milice, je Duce spregovoril nekaj kratkih, toda jedrnatih, klenih in ognjvitih besed. Le v nekaj stavkih se je dotaknil sedanje vojne, a kar je v tem pogledu povedal, je povedal tako jasno, da je lahko vsakdo razumel. Njegov pogled je bil odločno obrnjen naprej in s preroško jasnostjo je Italiji nakazal njeno veliko sredozemsko nalogo, ki je zgodovinska nujnost: »... kjer smo bili, kjer nas čakajo naši mrtvi, kjer smo zapustili mogočne in neporušne sledove naše civilizacije, tja se povrnemo.« S temi besedami je Duce Italijanskemu narodu pokazal mimo današnjega položaja pot v bodočnost. In zgodovinsko in sveto pravico Italije do te zemlje je še bolj poudaril, ko je dejal: »Petdeset milijonov Italijanov je težilo in bo težilo proti Afriki, kajti kakor vsak drug narod in morda še bolj izmed vseh drugih imajo sveto pravico do življenja.«

S tem je Mussolini na zelo preprost in jaseen način obrazložil načelo politične gravitacije narodov. V tem načelu ni utemeljena sveta pravica Italije do »četrte obale«, temveč je tudi zgrajeno zaupanje Italijanskega naroda v zmagovito

bodočnost, ki jo bo izoblikovalo življenje samo. Navzlic ogromnim naporom, ki se segajo polnih 32 mesecev nazaj, se britanskemu imperiju niti s pomočjo svojega ameriškega zaveznika ni posrečilo pregnati Italijanov iz Afrike in s sredozemskih obal. To bo sedaj sovražnik znova poskusil, toda Italijani »ne bodo popustili«, kakor je dejal Duce, »dokler bo mo še lahko v svoji pesti držali kako bojno orožje.«

Fašistična milica je bila in je zgled vsem drugim po svoji najčistejši ljubezni do Italije in po svoji popolni predanosti fašistični stvari. Po njenem zgledu pa je danes ves italijanski narod strnjen v en sam neporušen blok, ki ga preveva ista volja, ista odločnost in isto zaupanje v končno zmago. V tej vojni, kakor je dejal Mussolini, pa je bistvenega pomena za zmago prav ta duh odločnosti in vztrajnosti, kajti uspel bo »tisti, ki bo znal vztrajati četrt ure več kot sovražnik«. To pa je vse, kajti »zmago nam prinese zadnja bitka.«

Te klene in jedrnate Mussolinijeve besede so dale Italijanskemu narodu novo vero, novo zaupanje in v ille novo odločnost: vse to pa so najboljša jamstva njegove končne zmage.

Iz poslovanja Pokrajinske delavske zveze

Poročila predsednikov posameznih odsekov Visokemu komisarju

Kakor smo poročali 31. januarja, je Visoki komisar Eksce. Emilio Grazioli sprejel v vladni palači zastopnike Pokrajinske delavske zveze, ki so mu izbrpno poročali o njenem poslovanju. Tedaj objavljamo poročila, ki so jih podali ob tej priliki predsedniki odsekov za »industrijske delavce, trgovske nameščenice, nameščenice v kreditnih in zavarovalnih zavodih ter za kmetijske delavce.

Poročilo predsednika odseka za industrijske delavce

Z izjemo mesta Ljubljane in njene okolice kakor tudi lesne industrije nista bili na ozemlju Ljubljanske pokrajine industrija in obrt pred italijansko zasedbo znatno razviti. Po italijanski zasedbi se je posvetila večja pažnja zlasti izpopolnitvi rudarstva. V ostalem pa so tudi drugi odseki industrije in obrti — izjema velja samo za polagrarne — pokazali stremiljenje k napredku v kolikor so to dopuščale omejene dobave sirovin.

Izrečni položaj, ki je nastal v pokrajini, je omejil razvoj industrije v splošnem in proizvodnjo. Občutno je skrčil tudi javna dela.

Industrijski delavski odsek zastopa danes 15.022 delavcev in nameščenov. Od teh jih je bilo 31. decembra 1942 vpisanih 2755 delavcev in nameščenov v 12 pokrajinskih sindikatih z 18 skupinami in v 6 že ustanovljenih občinskih sindikatih.

Pred 11. aprilom 1941 je bilo mogoče skleniti v večini primerov kolektivne delovne pogodbe samo s posameznimi podjetji, kar je znatno oviralo celokupno ureditev delovnih odnosov. Zaradi tega so morale pristojne oblasti same izdati enotne predpise za mihihalne plače.

Posluhujoč se dobrot nove zakonodaje je industrijski delavski odsek smatral za svojo najbolj perečo nalogo, urediti delovne odnose svojih zastopancev s pokrajinskimi kolektivnimi pogodbami.

Uspeh tega dela za kolektivne pogodbe, opravljene v zadnjem letu, je 30 kolektivnih pogodb in sporazumov o dogovorjenih plačah. Med temi velja 19 pogodb za vso pokrajino. S tem je 9000 delavcev od 15.000 zastopanih doseglo ureditev svojih delovnih odnosov. Doslej so bili iz ureditve izključeni predvsem delovni odnosi manjših kategorij in tistih, ki jih je v sedanjih razmerah težko urediti, ker imajo svoj sedež izven mesta Ljubljane. Odsek bo napravil v bližnji bodočnosti vse, kar je v njegovi moči, da konča uspešno tudi to delo.

Potem, ko je omenil položaj plač, je poročevalec nadaljeval:

Industrijski delavski odsek je nudil s svojimi predlogi in izpodbudami podporo pokrajinski delavski zvezi v vseh akcijah, ki so stremele za izpopolnitvijo zakonitih določb, ki se tičejo določevanja plač, uslužbenškega davka, posredovanja dela, olajšav zaradi posledic blokade in plačila zaslužkov tistim delavcem, ki so bili odsotni od dela brez svoje krivde.

Prvo leto odsekovega delovanja je bilo posvečeno predvsem ustanovitvi sindikatov in sklenitvi delovnih kolektivnih pogodb. Vsa organizatorična vprašanja in vprašanja, ki so se tikala plač, so se razpravljala na sejah, sestankih in občnih zborih. Odsek je imel skupno 32 občnih zborov, 134 sestankov svojih članov in 141 sej.

Te številke dokazujejo, kako tesni so bili odnosi z delavci, ki so razumeli nujnost dela, ki ga je opravljala Pokrajinska delavska zveza. Ugodni rezultati opravljene dela so odčno tako v pogledu same organizacije (številu članov industrijskega delavskega odseka presega znatno celotno število članov vseh bivših sindikalnih organizacij na odgovarajočem ozemlju (kakor glede socialnega skrbstva, kar dokazuje število sklenjenih kolektivnih pogodb.

Poročilo predsednika odseka za trgovske nameščenice

V odseku trgovskih nameščenov so zastopani nameščenici trgovskih podjetij, javnih obratov, brivnic, mesarij in pekarij, pomočniki profesionalnih studijev ter zdravstvenih zavodov, kakor tudi domače služabništvo.

Večji del omenjenih podjetij med vojno ne more razvijati svojega normalnega dela. Zato je razumljivo, da se ta pereči položaj pozna tudi pri naših članih. Število delavcev, zastopanih v našem odseku, pa ne kaže eksistenčne krize. Treba je priznati, da delodajalci naše kategorije v teku vojne ne odpovedujejo svojim nameščen-

cem v oni meri, ki bi bila v skladu z odstopkom zmanjševanja celotnega prometa v trgovskih podjetjih in javnih obratih.

To dejstvo je pripisati dvema razlogoma: na eni strani izhaja to seveda iz čuta vzajemnosti delodajalcev z njihovimi policnimi sodelavci, dočim so na drugi strani zakonite določbe, ki se tičejo racionaliranja, znatno zvišale kakovost dela ter s tem tudi zahteve samih obratov.

Odsek trgovskih delavcev predstavlja skupno 9058 delavcev, in sicer: trgovine 2660, javni obrati 862, brivci, lasuljarji ter kozmetični obrati 819, domače služabništvo 3442, nameščenici v profesionalnih studijih 1275.

V lanskem letu je odsek za trgovske delavce ustanovil 5 sindikatov, namreč vse one, k so bili predvideni v organizacijskem okviru združenja, razen sindikata pomočnikov pri profesionalnih studijah. Skupno število vpisanih v odsek trgovskih delavcev doseže 299 ent. Odstotek vpisanih se ne zdi zadovoljiv pri kategoriji nameščenov javnih obratov.

Odsek je l. 1942 sklenil nekoliko zelo važnih kolektivnih delovnih pogodb in sicer: kolektivno delovno pogodbo za delavce brivske in lasuljarske stroke 24. VII. 1942-XX. za trgovske pomočnike 27. XI. 1942-XXI in za osebe javnih obratov 22. XII. 1942-XXI.

Kategorija domačega služabništva je še vedno brez kolektivne delovne pogodbe, vendar se njihove delovne prilike zde zadovoljive.

V zastanku so delovni pogoji pomočnikov v profesionalnih studijah, katerih gospodarski položaj v zelo mnogih primerih ne dosega niti od daleč tega, kar doleča naredba o najnižjih mezdah. Zato se je dsek trgovskih delavcev odločil, da posveti svojo posebno skrb omenjeni kategoriji.

Naš odsek je storil vse mogoče, da clajša položaj delavcem v primerih redukcijske osebja. Predvsem je gledal na to, da zaposlujejo večji javni obrati kot službeno osebe v prvi vrsti moške kvalificirane delavce, ki so po večini očete družin.

Zato predlagamo Vaši Ekscelenci naslednjo prošnjo:

Ugotovljeno je nekoliko primerov, ko so bili javni obrati in trgovine zaprti iz razlogov javne varnosti. Za take primere, — pravi poročilo, naslovljeno na Visokega komisarja, — prosimo, da se podvzamejo ukrepi za zagotovitev zopetnega sprejema v službo in gospodarskega obstoja onih, ki so odvisni od takih podjetij.

Kakor je bilo objavljeno, je Visoki komisar že odredil, da naj stopi Zveza delavcev v stike z oblastmi, da se taka vprašanja ugodno rešijo.

Poročilo predsednika odseka za nameščenice v kreditnih in zavarovalnih zavodih

V novih prilikah je kazalo, da bo položaj kreditnih in zavarovalnih zavodov, hranilnic in socialnih zavodov, od katerih so odvisni člani odseka Industrijskih delavcev, postal izredno težak.

Večji del delavcev te kategorije je bil v opasnosti, da dobi odpoved, zahvaliti pa se je posredovanju Visokega komisarja, razumevanju samih podjetij ter kreditnih in socialnih zavodov, deloma pa tudi našim naporom, da se je povsod posrečilo rešiti delavstvo te kategorije hušjih posledic, izhajajoč iz novega stanja.

Skupno je delavcev, zastopanih v našem odseku, 1365.

V soglasju z organizacijskim okvirom zveze so bili ti delavci vključeni v štiri sindikate: posojilniški, hranilniški, zavarovalniški in sindikat za socialne zavode.

Naš odsek je imel nalogo, vključiti tudi nameščenice kreditnih zadrug. Ker pa je finančni položaj kreditnih zadrug zelo različen in ker so dotične zadruge raztrezene po vsem ozemlju pokrajine, še je naš odsek znašel v tem pogledu pred zelo težko organizacijsko nalogo.

Skupno število delavcev, vpisanih v odsek, je 384.

Odsek delavcev posojilnih in zavarovalnih zavodov je sklenil kolektivne pogodbe za delavce kreditnih in zavarovalnih zavodov ter za nameščenice treh glavnih hranilnic v Ljubljani. S tem je bil zboljššan gospodarski položaj prizadetih delavcev. Doslej še niso urejeni delovni pogoji za družinskih nameščenov. Delovni odnosi osebja zavodov za socialno skrb so urejeni s primernimi pravilniki.

V l. 1943 bo odsek skušal uresničiti vse ono, kar še ni rešeno v smislu gornjih poročil. Organiziral bo predvsem tudi delavce, odvisne od kreditnih zadrug, jim zboljšal delovne pogoje in poskrbel za pod-

porno akcijo. Posebno skrb bo odsek posvetil koristim nameščenov pri raznih socialnih zavodih.

Vršeč svojo dolžnost, predlagamo Visokemu komisarjatu to poročilo o doslej opravljenem delu našega odseka in ugotovljamo z zadovoljstvom, da naš trud ni bil brez dobrih uspehov. Obenem si dovolim izraziti Visokemu komisarju našo toplo zahvalo za naklonjenost, s katero je pri vsaki priliki podpiral našo kategorijo.

Poročilo predsednika odseka za kmetijske delavce

Kmetijski delavci so bili doslej izključeni od dobrot zakonodaje, ki se tiče socialnega skrbstva za delavce in njihovih zavarovanj. Zato niso imeli možnosti ustanovitve se krepko strokovno organizacijo in skleniti kolektivne delovne pogodbe.

Glede na posebni položaj socialne in sindikalne indiferentnosti, v katerem so bili v preteklosti kmetijski delavci se je odsek kmetijskih delavcev znašel sedaj pred izredno velikimi in težkimi nalogami: treba je organizirati kmetijsko delavstvo, ki doslej ni imelo možnosti spoznati sindikalne organizacije; treba je urediti njihove delovne odnose s kolektivnimi delovnimi pogodbami; treba je končno razširiti tudi v notranjost pokrajine zakonodajo, ki se tiče socialnega skrbstva in socialnega zavarovanja.

Število delavcev, ki jih zastopa odsek kmetijskih delavcev, je precejšnje. V naši pokrajini je okoli 9000 hlapev in dekel. Razen tega je okoli 20.000 oseb, katerih glavni dohodek obstoji iz meze, prejete za delo, opravljeno za račun tretjih v poljedelstvu, v gozdarstvu in vinogradništvu ali v drugem delovanju. Delovni odnosi delavcev, pripadajočih tej kategoriji, so zelo raznovrstni in nejasni zato, ker ima večina majhen kos zemlje, kar dozdevno zadostuje, da se jih smatra za posamezne zemlje.

Pogoji, v katerih je naš odsek začel organizacijo kmetijskih delavcev, so bili izredno težki. V tem pogledu želim opozoriti, da so postali štirje sindikalni voditelji našega odseka žrtve svoje gorečnosti in svoje vdanoosti naši organizaciji. Kljub temu je bilo mogoče organizacijo odseka izvesti v splošnem do konca. Odsek, ki mu predsedujem, je ustanovil štiri pokrajinske sindikate, ali vse pokrajinske sindikate, ki jih je predvideval načrt z izjemo sindikata kmetijskih nameščenov, in 13 občinskih sindikatov s 557 člani.

Dasi je res, da se naš odsek ne more pohvaliti, da bi doslej dosegel znatne ugodnosti v korist kmetijskih delavcev, je vendar opravil vse, da bi pripravil v bodoče socialne reforme, ki se morajo izvesti v notranjosti naše pokrajine. Naš odsek je predvsem sestavil načrte za sklenitev kolektivnih delovnih pogodb za kmetijske delavce, za drvarje in za vrtnarske delavce.

Odsek kmetijskih delavcev je razen tega izdelal predloge za naslednje zakonite ureditve:

1. Za sodelovanje med občnami zaradi evicence nad kmetijskimi delavci in za ustanovitev občinskih razsojilšč za kmetijske delavce; zavedna uredba bi morala izpopolniti kolektivno pogodbo za delavce te stroke.
2. Za ustanovitev zavarovanja zoper nesreče za kmete in kmetijske delavce.
3. Za priznanje družinskih nakaznic kmetijskim delavcem.
4. Za izvedbo bolezenskega in starostnega zavarovanja kmetijskih delavcev.

Po tem, ko je govoril o težkočah, ki se postavljajo razširitvi organizacije v pokrajini, je govornik obravnaval vprašanja delovnih pogodb, zavarovanja zoper nezgode, družinskih nakaznic in socialnih zavarovanj.

Ta vprašanja bodo rešena postopoma kakor je bilo povedano že v poročilu na sestanku v navzočnosti Visokega Komisarja.

Izpred vojnega sodišča

Vojaško vojno sodišče vrhovnega poveljstva Oboroženih sil za Slovenijo in Dalmacijo, odsek v Ljubljani, je izreklo naslednjo sodbo v zadevi proti

Beršnjaku Gabrielu, pok. Antona in Medved Marije, roj. v Stični l. IX. 1909, stanujočemu na Hudem, trgovcu, nahajajočemu se v zaporu.

Obtožen je bil:

- a) prevratne družbe (čl. 4 Ducejeve naredb z dne 3. X. 1941), ker je na Hudem pri Stični v nedoločenem času sodeloval pri združbi, naperjeni za nasilni prevrat političnega, gospodarskega in družabnega reda v državi;
- b) prevratne propagande (čl. 5 Ducejeve naredb z dne 3. X. 1941), ker je v istih okoliščinah delal propagando za nasilni prevrat obstoječega reda v državi;
- c) sodelovanja v oroženem krdelu (čl. 16 Ducejeve naredb z dne 8. X. 1941), ker je v istih okoliščinah sodeloval pri oroženem krdelu, ustanovljenem za izvrševanje zločinov proti varnosti države s tem, da je imel stalne zveze ter je dobavljal nafto, bencin, sanitetni material in drugo;
- d) protizakonite posesti radijskega sprejemnega in oddajnega aparata (naredba V. k. 5. VII. 1941 in 15. VII. 1942), ker je v istih okoliščinah na podstrežju svojega bivališča imel brez dovoljenja merodajne oblasti sprejemni in oddajni radijski aparat.

Iz teh razlogov je sodišče na podlagi zakonitih določb spoznalo Beršnjaka Gabriela za krivega zločinov pod a) in c) ter ga obsodilo v dosmrtno ječo, stroške in posledice, vključno trajni preklis opravljanja javnih služb, na objavo sodbe v »Jutru« v Ljubljani, oprostilo pa ga je obdolžitve pod b) in d) zaradi pomanjkanja dokazov. Izreklo je sodno zaplembo njegovih stvari.

Ljubljana, 28. januarja 1943-XXI.

Vojaško vojno sodišče vrhovnega poveljstva Oboroženih sil za Slovenijo in Dalmacijo, odsek v Ljubljani, je izreklo naslednjo sodbo v zadevi proti

Kovaču Antonu, sinu Antona in pok. Kusterle Marije, roj. v Bocia Piedicolle (Gorizia) l. V. 1898, bivajočemu v Koprivniku, težaku, nahajajočemu se v zaporu.

Obtožen je bil:

- a) prevratne družbe (čl. 4 Ducejeve naredb z dne 3. X. 1941), ker je pred 15. decembrom 1941 v Koprivniku sodeloval pri združbi, naperjeni za nasilni prevrat javnega reda v državi;
- b) pripadništva v oroženem krdelu (čl. 16 Ducejeve naredb z dne 3. X. 1941), ker je sodeloval v oroženem krdelu,

Tekme dela

V kratkem bo objavljen pravilnik za »tekme dela«, ki jih organizira pokrajinski Dopolavoro v Ljubljani in ki bodo v mesecih februarju in marcu. Zdržuje bodo ves mladi slovenski delavski naraščaj z namenom, da se oceni njegova delavna tehnična zmčnost.

Vodstvo omenjenih tekem je poverjeno posebni komisiji, ki se je že sestala, da razpravlja o najvažnejših vprašanjih glede tekem. Vodilna komisija ima na razpolago izvršilni odbor, ki bo poverjen z organizacijskim delom tekem in bo sestavljal podoben program za potek posameznih tekem.

Tekem se bodo lahko udeležili vsi, ki so rojeni med 1. januarjem 1915 in 31. decembrom 1925 in so vpisani v sindikalne organizacije dotične kategorije. Tekmovalci, ki so odvisni od podjetij, ki se niso v okviru sindikalne organizacije, se bodo lahko udeležili tekem s potrdilom delodajalca in z izkaznico združenja, ki mu pripadajo. Posameznemu tekmovalcu ne bo dovoljeno udeležiti se več tekem v istem letu.

Za vsako tekmo bo imenovana razsojilna komisija, sestavljena iz predsednika, treh tehnikov in enega tajnika, ki bodo sestavili individualne klasifikacije. Vsak tekmovalec bo deležen dveh različnih glasovanj po točkah od 1 do 30 po svoji zmčnosti in po stopnji svoje izveženosti, ki jih bo pokazal v praktično-tehnični in teoretično-tehnični preizkušnji, kakor tudi v splošni omiki. Izdani bosta dve klasifikaciji: ena za kvalificirane delavce, druga pa za učence in nekvalificirane delavce, ki so že dopolnili učno dobo.

Prvim trem kvalificiranim bodo podeljene nagrade po 400, 250 in 100 lir za kvalificirane delavce ter po 300, 200 in 100 lir za učence.

Najboljši nagrajenci bodo lahko poslani na izlete v Italijo, ako bodo izrazili to željo, v svrhu naučnega poseta raznih zavodov ali pa b. do prisotnosti tekam »Lattorali del lavoro« ali pa pri narodnih manifestacijah.

Ob koncu tekem bodo najboljši izdelki zbrani v razstavi, ki jo bosta priredila pokrajinski Dopolavoro in ljubljanska vseučiliška organizacija.

Gospodarstvo

= Zaposlitev ženskih delovnih moči v Italiji. Iz Rima poročajo, da so v teku ukrepi za večjo zaposlitev ženskih delovnih moči, zlasti v onih službah, kjer ženske delovne moči lahko brez kdorjeda nastojajo moške, ki jih je treba zaposliti pri težjih delih in takih delih, ki neposredno služijo vojni proizvodnji. Predvsem bodo z ženskimi močmi nadomestili prodajalce vstopnic in nakazovalce sedežev v kinematografih, gledališčih in podobnih zabaviščih, sprevednike v javni prevozni službi, v mestih in izven mest, ter osebe v gostinskih obratih, trgovinah z modnim blagom, trgovinah z živilj; itd. Izkušnje v južni Italiji so pokazale, da se ženske delovne moči pravi hitro pričujo tuji raznih del v industriji. Zjasti v industriji fine mehanike, so se izkazale kot zelo sposobne. Od l. marca naprej bodo morale ženske delovne moči nadomestiti moške pri vseh lažjih delih v gostinskih obratih. Italijanski tisk poudarja pomen teh ukrepov, ki gredo za tem, da se mobilizirajo vse moči naroda za doseg zmage.

= Italijansko-madžarska tekstilna pogajanja. Med Italijo in Madžarsko je bil nedavno sklenjen sporazum, po katerem bo Italija dobavila Madžarski določene količine tekstilnih polizdejkov (preje). Zaradi ureditve podrobnosti, ki so v zvezi z izvedbo tega sporazuma, bo v prihodnjih dneh v Milanu sestanek med italijanskimi in madžarskimi tekstilnimi strokovnjaki.

= Gospodarske vesti iz Hrvaške. Predsedništvo Hrvatskega združenja sveta, v katerem so vključene hrvatske revizijske zadruge zveze, je nedavno na večdnevem zasедanju razpravljalo o presnovi te vrhovne zadruge ustanove, ki bo v bodoče predstavljala vse hrvatsko združenstvo in bo sodelovala z državno vlado pri reševanju vprašanj, ki se tičejo združenstva in njegove vloge v gospodarstvem življenju ter vojnem gospodarstvu. Prej so bile Hrvatske zadruge zveze prisilno vključene v glavni združni zvezi v Beogradu. Po ustanovitvi Neodvisne države Hrvatske so hrvatske revizijske zveze ustanovile Hrvatski združni svet kot neobvezno vrhovno združno ustanovo. Ta združni svet se bo pretvoril v Glavno hrvatsko združno zvezo. — Glavno ravnanjstvo za javna dela ministrstva za notranje zadeve bo pričelo z deli za rekonstrukcijo bivše banovinske ceste Podused—Ptuj. V kratkem se bo pričelo razslistveno postopanje za gradnjo nove trase te ceste.

= Štednja z električnim tokom. Kakor smo že poročali je zagrebški župan odredil kazensko takso 20 kun za vsako kilovatno ur električnega toka, ki se potroši preko predpisane maksimuma. K temu je še pripomnil, da so bili izdani naslednji predpisi glede maksimalne porabe električnega toka v zasebnih stanovanjih. Potrošnja ne sme v stanovanju z eno sobo presegati 12 kilovatih ur na mesec. Za dvosobna stanovanja znaša maksimalna potrošnja 16 kilovatih ur, za trisobna stanovanja 20 kilovatih ur, za 4 sobna stanovanja 24 kilovatih ur in za

E. Josin:

Stara Ljubljana

Avgusta lani so bili objavljeni v »Jutru« moji spomini na staro Ljubljano pred 70 in 60 leti. V naslednjem še nekaj spominov za isti čas glede uradov, šolskih korporacij ter uradnikov in šolnikov. Priporočam pa izrecno, da se spomini nanašajo samo na to, česar se som spominjam.

V Ljubljani so bili pred 70 in 60 leti uradi politične, justične, finančne, deželne oblasti in drugi.

»Polit. čna oblast je bila do leta 1867. «. kr. nametnih vojsk pa »k. kr. deželna vlada za Kranjsko«, ki je obstajala iz več oddelkov: deželno predsedstvo, policijski, šolski, gradbeni, kmetijski in gozdarski, zdravstveni, knjigovodstveni oddelki itd.

Deželni predsedniki

Deželni predsedniki so bili: Zga vitez Konrad Eybesfeld od leta 1867.—1871. Konstantin bar. n. Wurzbach od leta 1871.—1873. Aleksander graf Auersperg od leta 1873.—1874. Bohuslav vitez Widman od leta 1874.—1877 vitez Kalina-Urbanov od leta 1877.—1880. in Andrej baron Winkler od leta 1880.—1892.

Od predsednikov se prav dobro spominjam profa Auersperga in barona Winklerja. — Auersperg je bil že bolan, ko je prevzel predsedstvo, a je delal marljivo v svoji pisarni. Njegovega pogreba se je udeležila tudi šolska mladina, tudi jaz kot učenec tretjega razreda na vadišnici; pogreb je bil zelo slovesen. Pokopan je bil pri Sv. Krištofu na levi strani pokopališča blizu cerkve. Vdova in obe hčeri so prav marljivo delovale na karitativnem polju: pri Lichtenturnovem zavodu, Marijanišču, Vincencijevi družbi itd.

Baron Winkler se je rodil leta 1825. v Tolminu kot sin kmečkih staršev; služil je kot višji uradnik v ministrstvu za notranje zadeve. Ministrski predsednik grof Taffe ga je imenoval najprvo za voditelja — dvornega svetnika deželne vlade za Kranjsko, pozneje pa, ko je nastopil službo, za deželnega predsednika; cesar Franc Jozef mu je podelil baronstvo. Winkler je bil majhne postave, suh in droban, nosil je belo brado, govoril tiho, počasi in premišljeno.

Slovenščina ima več veljave

Slovinci so bili zadovoljni z njegovim imenovanjem, ker so dobili pod njegovo vlado zopet nekaj pravic. Mestni magistrat ljubljanski, deželni zbor in odbor, občinski sveti po deželi ter druge korporacije so prišli pod Winklerjevo vlado v slovenske roke; v šolah je dobila slovenščina več veljave. V občevanju s strankami je bil Winkler zelo vljuden, bodisi s kmetom ali gospodom, z vsemi je bil prijazen; z uradniki, ki so se mu predstavlili, se je dolgo razgovarjal in ni kazal nobenega ponosa. Spominjam se prav dobro, ko sem se mu kot neplačani računski praktikant predstavlil; dolgo me je vpraševal o različnih stvareh.

Pod Winklerjevo vlado so služili naslednji uradniki pri politični oblasti: Ludvik grof Chorinski je bil dvorni svetnik, po upokojitvi se je preselil na Dunaj. Janez Hozvear je bil dolga leta referent za šolske zadeve. Doma je bil iz Velikih Lašč, stanoval pa je do svoje smrti v Ljubljani v svoji hiši na Poljanski cesti. Pri poslovanju je bil zelo vreden, pri ljudeh zelo spoštovan, kar sem že omenil v svojih spominih.

Pace — Prešernov prevajalec

Anton grof Pace se je rodil na gradu Turn-Gallenstein pri Litiji leta 1851. Rodbina Pace je italijanskega pokolenja. Pace je vstopil k deželni vladi leta 1877. štiri leta nato je postal predsedstveni tajnik, leta 1883. pa okrajni glavar v Logatcu, kjer je bil pri ljudstvu in učitelstvu prav priljubljen. Pozneje je postal deželni predsednik v Čerovcih, potem pa podpredsednik najvišjega računskega dvora na Dunaju. — Pace je pisal več znanstvenih razprav. V mladih letih se je zelo zanimal za slovensko literaturo, na Dunaju je občasno pisal levstikov, Levcem, Kersnikom; prevel je našega Prešerna ter izdal leta 1869. v Iz. Kleinmayrjevi založbi: »Lieder von Franz Prešeren, Deutsch von A. Pace«. Pace je bil srčno dober, plemenit mož; njegova soproga je bila hči barona Winklerja. Umrli je leta 1923. na Dunaju.

Stari uradniki so bili še: Vladni svetnik Jozef Draška, prej je bil okrajni glavar v Radovljici; vladni svetnik Schaschel; referent za agrarne operacije; brata markija Gozani, dvorni svetnik Schemerl, dr. Friderik Keesbacher, Stefan Lapajne, Anton pl. Laschan in drugi. Dr. Friderik

Keesbacher je bil po rodu Tirolec ter se je preselil v Ljubljano, postal primarni deželni bolničar in blazinca. Pozneje je prišel kot koncipist zdravstvenega oddelka k deželni vladi, postal vladni svetnik ter umrl v Ljubljani leta 1901. Kot zdravnik in sanjnetni referent si je pridobil za kranjsko deželo velikih zaslug. Po rodu je bil Nemeč. Udeleževal se je tudi političnega življenja. Bil je občinski svetnik ter so ga slovenski listi večkrat napadali. Kot vladni svetnik se ni več pečal s politikom; dolga leta je bil predsednik Filharmonične družbe. Dr. Keesbacher je imel več hčera, najstarejša se je omožila z Josipom pl. Gorupom na Reki, ter še živi tamkaj.

Markantna oseba je bil Aleksander Johan Georg Schemerl pl. Streben, dvorni svetnik, rojen v Ljubljani dne 8. marca 1837 na Starem trgu kot sin gradbenega

uradnika. Schemerl se je poročil dne 24. marca 1873 kot koncipist na Dunaju z Elizabeto Melanijo Marijo Hirsch, rojeno v Debrečnu na Ogrskem, hčerko vojaškega zdravnika-polkovnika. Schemerl je prišel v Ljubljano za časa Winklerjeve vlade; prej je bil nekaj časa okrajni glavar v Tolminu, kjer je bil pri kmečkem ljudstvu zelo priljubljen. Begunci iz Tolmina so ga med prvo svetovno vojno v Ljubljani zelo hvalili. Schemerl je po upokojitvi živel izven Ljubljane, umrl pa v Korneburgu na Nizem avstrijskem. Zaprtil je vdovo, ki je pred nekaj leti umrla v Ljubljani; bila je zelo znana in bolj čudne narave ter je imela 3 otroke. Hči Gizela živi v Švici, sin Alfred je upokojen avstrijski polkovnik in biva v Gradcu, sin Rudolf pa živi kot avstrijski nadporočnik v poklju v Ljubljani.

Pomladna nevihta na Svečnico

Ljubljana, 3. februarja

Za Svečnico smo navedli nekaj zanimivih rekov, ki jih je naš kmet navezal na ta praznik. Našim čitateljem prepuščamo, da bodo sami delali zaključke, kolikor zadevajo vremenske razmere za nadaljnje leto in kolikor so merodajni za letošnje letino. V enem pa si bomo vsi edini: Vreme na svečnico je bilo za sedanjí letni čas nenavadno.

V ponedeljek se je temperatura čez dan dvignila do 9° C. Bilo je oblačno in proti večeru je tudi nekoliko rosilo. V teku noči je začelo deževati in potem v torek dež ves dan ni prenehal. Najnižja temperatura je znašala 5.2° C in se je živo srebro v toplomeru dvignilo čez dan le do 7° C.

Na svečnico smo imeli tudi prvi letošnji nevihto. Nekoliko po 6. uri zvečer se je vsula toča, ki je kmalu pobelila vse ceste. Nenavaden vremenski pojav sta spremljala blisk in grom. Izrednemu vremenu je odgovarjalo tudi stanje barometra. Krivulja je bila podobna tistim, ki jih zaradi barometer ob poletnih nevihtah. Zračni tlak je izredno hitro padel. V noči na sredo pa je začel zračni pritisk naglo naraščati, kar kaže, da se bo vreme izboljšalo. Kljub temu, da je v torek ves dan deževalo, se ozračje ni močno ohladilo. Minimalna temperatura je znašala v sredo zjutraj 3.2° C. Pozno dopoldne je skozi megle in oblake posijalo sonce.

Danes je godoval sv. Blaž. Tuli okoli tega svetnika je naše ljudstvo napletlo nekaj rekov. Med njimi je najbolj znan: Če

je na Blaževo oblačno, bo o sv. Jurju zelena trava. Za Blaževo si ljudje žele dežja. Najbrže pa ne bo nobene škode, če se je nebo že uneslo, kajti moče je bilo dovolj na Svečnico. Nadaljnji vremenski rek za dan sv. Blaža je: Svečnice dan — zima van. To je laž, pravi sv. Blaž. Na Blaževo je tudi god vse živine.

Jug na Dolenjskem

Novo mesto, 2. februarja

Jug, ki je minuli teden zapihal tuli po Dolenjskem, je na Svečnico prinesel že tudi prvo letošnje deževje. Temperatura se je od nedelje do praznika dvignila na 14.8 stopinj in v noči od ponedeljka na praznik je pričelo močno deževati; naliv je z malimi presleki trajal ves dan. Južno vreme je skoraj meter debelo plast snega že popolnoma stallo, zalije ostanke snega pa je pobral dež. Radi nenadnega juga so jele dolenjske vode hitro naraščati; že več let niso dosegle tako dolgo trajajočega nizkega vodostaja. Naraščanje vod so zaenkrat Dolenjci toplo pozdravili, saj je bilo doslej posebno mlinom skoraj onemogočeno mletje žita radi pomanjkanja vode. Tuli lukenska elektrarna je morala skoraj popolnoma ustaviti svoj obrat in je delovala samo novomeška kalorična centrala, ki pa ni mogla zadostevati vedno večjim potrebam mesta in okolice. Nevarnosti povodenj zaenkrat se ni in se Dolenjci tolažijo, da bo do Matije ponovno obiskal Dolenjsko sever in preprečil poplave.

Spominu dentista Frana Radovana

Dentistični stan je zadel težka preizkušnja. Po osamosvojitvi dentistov, po oživitvi lastne stanovske zbornice, ki je začela posloovati leta 1939., je dne 25. januarja t. l. že tretjič zapela svojo žalostno pesem smrtna kosa. Uničila je kljub žilavi odpornosti vsač stebel dentističnega stanu. Dasi smo vedeli, da se je pričelo zdravje našega tovariša Franje rahljati že pred osmimi leti, ko mu je težka angina vcepila smrtonosne kani, vendar nas je iznenadila vest, da dragega tovariša ni več med nami. Kako je bil pokojni Franjo priljubljen med tovariši in občinstvom, je najbolje pokazalo spremstvo na njegovi zadnji poti. Vsi tovariši brez izjeme, starejši in mlajši, z upravo Sindikata na čelu, ter veliko število občinstva so ga spremlili prav do groba.

Dentist Franjo Radovan se je rodil 18. avgusta 1886 v Ljubljani ter pripada temeljnemu pokolenju dentističnega stanu, s katerim je bila tesno povezana skoraj vsa njegova življenjska pot. Bil je vseskozi delaven član ter soustanovitelj prve strokovne organizacije, ki se je ustanovila v Ljubljani leta 1911. Praksno je pričel pri splošno znanem zobozdravniku g. dr. Fraunseisu v Ljubljani, kjer je bil zaposlen tudi več let kot asistent. Svoje strokovno znanje pa je znatno izpopolnil v raznih krajih izven ožje domovine in sicer nekaj časa v Meranu, nato v Milzu na Češkem ter v Plajnu v Nemčiji. Meseca avgusta 1915. torej ob obletnici pričetka prve svetovne vojne, se je osamosvojil ter od takrat nepretrgano izvrševal samostojno svoj poklic v blagor ljudskega zdravja.

Med svetovno vojno je doprinesel svoj delež za zobozdravstvo kot vojaški obveznik. Bil je nad 3 leta zaposlen v zbornem ambulatoriju soške armade v Ljubljani in v Udini.

Po vojni je začel svojo prakso leta 1918. v Šiški, zadnja leta pa se je nastenil v Franciškanski ulici v Ljubljani. Kljub velikim zaposelitvi pri poklicu in skrbni pažnji, ki jo je posvečal svoji družini, je še vedno

našel čas za stanovsko udejstvovanje. Julija 1926 je postal načelnik bivše Deželne zadruge koncesioniranih zobotehnikov za Slovenijo in Ljubljani, kateri je načeloval do njene likvidacije leta 1930. Po likvidaciji »Zadruge« je nastopil za dentistični stan načelno sprememba, ker je izvrševanje zobozdravstva in zobne tehnike prešlo v pristojnost ministrstva narodnega zdravja. Tri leta nato pa je dentistični stan z novelizacijo zakona o zdravniških specialistih za božezni ust in zob in zobnih tehnikih (leta 1933.) — dobil svojo lastno stanovsko javnopravno ustanovo: dentistično zbornico.

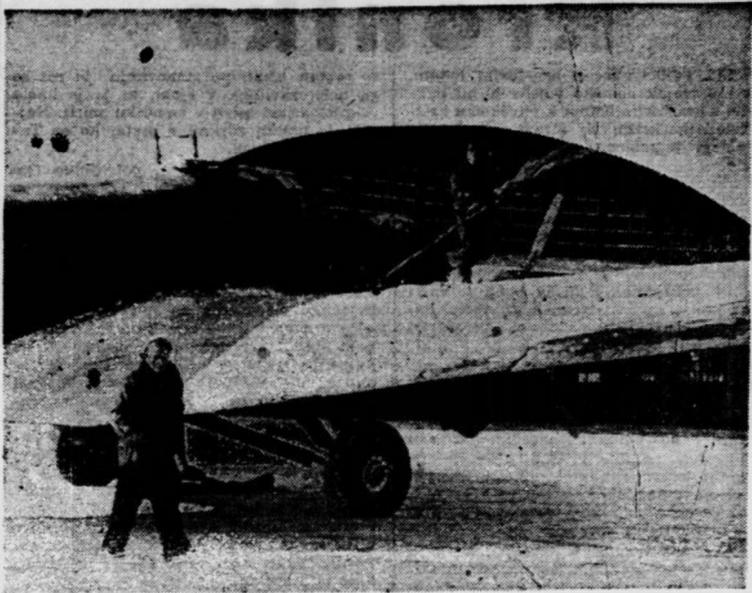
Od leta 1930. dalje je bil tovariš Franjo predsednik društva dentistov v Ljubljani, kateremu je posvetil mnogo dela in žel tudi lepe uspehe. V tej funkciji je ostal vse do leta 1939., ko je društvo prenehalo delovati.

Tudi v dentistični zbornici je uspešno sodeloval pri reševanju raznih stanovskih vprašanj. Delaven je bil vse do zaljega ter je v Sindikatu zavzemal važno funkcijo namestnika predsednika disciplinskega sodišča in se redno udeleževal vseh važnejših članskih posvetov. V svoji stroki je deloval skoraj 42 let, česar pri tako važnem poklicu, kakor je zobozdravstvo, ni podcenjevali, kajti z njim ni združen le napor temveč tudi odgovornost, katere se je tovariš Franjo v polni meri zavedal.

Tovariš Franjo je bil zelo blagega značaja in je povsod raj pomagal in tovariško svetloval; če pa je bilo potrebno, je tudi primerno posvaril. Skrbno je pazil na to, da nista tvega zaščita in ugled stanu. S tem si je pridobil mnogo zaslug na poklicnem, stanovskem in zdravstvenem področju.

Dragi Franjo! Globoka je vrzel, ki je nastala, ko si nas tako nepričakovano zapustil, toda še globlje je v naših srcih zapisano tvoje vestno, požrtvovalno in tovariško delovanje, ki Te bo npravo neumrlega tudi našim znancom. Počivaj v miru po trudapolnem in uspešnem delu!

Tovariši

Fronte orientale: gli avieri tolgono la neve dalle ali di un aereo da trasporto in partenza per una missione — Vzhodna fronta: letalci spravljajo sneg s kril prevoznega letala pred odletom

Z Gorenjskega

Združitvi dveh občin. Šef civilne uprave za zasedeno ozemlje je odredil, da se združi občina Ribno z blejsko občino, občina Lesce pa z mestno občino Radovljico. Združitve velja od 1. aprila 1943.

Učiteljski zbor v Kranju. Te dni je bilo v Kranju drugo delovno zborovanje mladih vzgojiteljev vsega kranjskega okrožja. Učitelj Kenda je predaval o osnovi: življenjski jezikovni pouk. Okrožni šolski svetnik Wüstner je obširno pojasnjeval razne vzgojiteljske naloge na Gorenjskem. Na koncu je bila splošna debata. Zasedanja se je prvič udeležilo tudi 11 mladih učiteljic z Dunaja.

V Smedniku je rodbina vaškega kovača Kaisera dobila devetega otroka, krepkega dečka. Družina je bila nagrajena. O zdravem stanju tega kraja pričča dejstvo, da je bilo v vsem lanskem letu v Smedniku 89 rojstev in samo 30 smrtnih primerov. — Kot učiteljica je bila dodeljena Ana Liza Umlaufova, ki je prevzela vodstvo deklet in otroško skupino. Sklepano je bilo zborovanje, na katerem je bila mladina pozvana v prostovoljno kmetosko službo na Koroškem.

Krajevni razredi na Gorenjskem. Na razporeditev krajev v zasedenih ozemljih na Koroškem in Kranjskem je bil sestavljen seznam krajevnih razredov. Po tem seznamu so razporejene občine zasedenega ozemlja takole: V krajevnem razredu B sta v kranjskem okrožju Kranj in Škofja Loka, v radovljiskem okrožju: Jesenice, Tržič, Radovljica in Bled, v kaniškem okrožju pa Kamnik in Litija. V krajevnem razredu C so v kranjskem okrožju: Golnik, Žiri, št. Vid, Senčur, Cerklje in Medvode; v radovljiskem okrožju: Gorje, Kranjska gora, Dovje-Mostrana, Rateče — Planica, Bohinjska Bistrica in Srednja vas; v kaniškem okrožju: Dob. Domžale, Homec, Komenda, Dol. Mengoš-Trzin, Moravče, Podgorica, Crnuče, Šmartno pri Litiji in Trebeljevo. V krajevnem razredu D so vse druge občine. Namesto dosedanje ureditve službenih in plačilnih razmer za neuradnike zaposlene v javni službi velja za izražanje stanovskega prispevka od 1. januarja dalje navedeni seznam krajevnih razredov.

Nova poštna služba v Kranju. Po naredbi o upravnih razporeditvi je bila občina Strazišče ukinjena in združena z mestom Kranjem. Temu primerno je v veljavnostjo od novega leta dalje urejena celotna oddajna služba za mestno ozemlje pri kranjskem poštnem uradu. Doseganji poštni urad v Strazišču posluša še nadalje samo kot sprejemni urad.

Huda nezgoda. Francka Gregorinova in njena hčerka iz Trznja sta podirali neko staro opekarno. Splezali sta na streho in hoteli odtrgati ostreže. Pri tem pa se je vdrla že krhka opekarna in pokopala pod ruševinami mater in hčer. Obe sta bili hudo poškodovani. Sosedje so ju potegnili iz ruševin, naka sta bili ranjeni pripeljani na Golnik.

INSERIRAJTE V „JUTRU“

va. Pevskiština in pesalec Pogačar. Kostumi so bili za naše razmere bogati, prav tako inscenacija. Režiral je Golovin, dirigiral pa Simoniti, ki je pokazal od svoje zadnje operetne premiere precejšen napredek v sožitju odra in orkestra. Treba pa bi bilo malo bolj paziti, da se našim akustičnim razmeram primerno odmeri instrumentalno nasitjen zvok orkestra tudi v spremljevalnih partijah.

Volpe, »Zgodovina Italije in Italijanov«

Pokrajniska šolska založba v Ljubljani je pravkar izdala novi učbenik za naše srednje šole, 250 strani obsegajočo knjigo člana Italijanske Akademije Gioacchina Volpe »Zgodovina Italije in Italijanov«. Je to prevod knjige, ki se uporablja za pouk »italijanske zgodovine v srednjih šolah z Italijanskim učnim jezikom. Kot delo posebno kompetentnega pisca — Volpe je eden najznamenitejših italijanskih zgodovinarjev, vseučilišni profesor zgodovine — pa knjiga ustreza tudi značaju informativnega priročnika za izvensolske namene. Volpeova »Zgodovina Italije in Italijanov« je razdeljena takole: V prvih poglavjih je prikazana Italija v najstarejših časih z rojstvom Rima in z glavnimi obrisi starorimske zgodovine. S šestim poglavjem, ki obravnava cesarstvo in rimske cesarje, je v glavnem zaključen stari vek. V novi svet in novi miselni red, ki je zavladal na razvalinah antične civilizacije,

GLEDALIŠČE

DRAMA

Cetrtek, 4. febr.: Ob 17.30: Zaljubljena žena. Red Cetrtek.

Petek, 5. februarja, ob 15.: Kovarstvo in ljubezen. Izven. Cene od 12 lir navzdol.

Sobota, 6. februarja, ob 17.30: Veliki mož. Red A.

Nedelja, 7. febr.: Ob 14.: Petrekove poslednje sanje. Izven. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol. Zadnjič v sezoni. — ob 17.30: Deseti brat. Izven. znižane cene od 15 lir navzdol.

Opera

Cetrtek, 4. februarja: Ob 17. uri: Dežela smehljaja. Red B.

Petek, 5. februarja, ob 17.30: Vokalni in instrumentalni koncert. Izven. Cene od 24 lir navzdol.

Sobota, 6. februarja, ob 17.: Zemlja smehljaja. Opereta. Izven.

Veliki vokalni in instrumentalni koncert. V petek ob 17.30 uri bo pod vodstvom dirigenta D. Zebreta s sodelovanjem opernega orkestra izvajal koncert s sledečimi solisti: Ksenija Vidaličeva, Elzo Karlovcova, baritonom rimske Kraljeve opere Giuseppe Tadejdem in tenorjem Giorgiem Sembrjem.

J. Massenet: »Thais.« Opera v sedmih slikah. Osebe: Athanael — Pramočnik, Nicolas-Lipuček, Paleom — Dolničar, Thais — Heybalova, Krobila — Mlejnikova, Mirsala-Stritarjeva, Albina — Golobova. Dirigent: N. Štrifot; režiser: C. Debevec; zborovodja: R. Simoniti; koreograf: inž. P. Golovin; načrti za kostume: J. Vilfanova. »Thais« bo izvajano do konca februarja; do tega termina je uspešno podaljšati pogodbo za notni material. Operarjamo, da bodo vse bodoče predstave izven abonmaja.

Najdeno pismo cesarice Evgenije. V Esperanzu blizu francosko-španske meje so našli v predalniku neke mize eno zadnjih pisem, ki jih je leta 1870. pisala cesarica Evgenija iz Pariza svoji materi. Pismo je pisano v španščini ter naslovljeno na konteso di Montjoie v Madridu. V pismu sporoča soproga Napoleona III., da bo morala v kratkem zapustiti Tuilleries in se podati v izemstvo. Pismo vsebuje tudi sporočilo, da pošilja cesarica zavojček z 8 milijoni frankov svoji materi v šrambo.

KULTURNI PREGLED

Leharjeva „Dežela smehljaja“

In nekaj načelnih besedi o opereti

V Gledališkem listu je kar najugodnejše prikazana ta Leharjeva opereta, eno kasnejših skladateljevih del, ki je imela mnogo uspeha v svetu povsod, kjer si žele in se veselje operet. Lahka glasba je gotovo kaj vredna, predvsem takrat, če se je resno lotimo in jo skušamo dvigniti na povprečno varietetskemu muziki, ki je navadno zgolj čudno-dražča. Imeti pa mora posebno danes ob tako velikem razmahu skladateljske tehnike mnogo briljantnosti, stajne instrumentacije in mora biti zlasti ritmično čim bolj pestra. Lehar tehnično stran seveda izvrstno obvlada in gotovo se mu bolj izplača uporabljati njegovo znanje za opereto, saj ima te vrste muzika dovolj hvaležnih kupcev. Mislim pa, da je od J. Straussa do Leharja in Kalmana vendar le znatna krivulja navzdol, kakor koli sta že ta dva z nekaterimi drugimi dunajskimi in nemškimi skladatelji tehnična sredstva ojačala, posnemajoč pridobitve resne glasbe. Življenje, ki polje v Straussovih valčkih, je ritmično pa tudi melodično nesporno močnejše. Kdaj smo se že učili stare resnice, da imajo Bachove invencije, četudi so v ritmu enakomerne, več ritmičnega življenja v sebi kakor sto šlagerjev skupaj. Zato pa se ne sme navajati ne Bachovega ne Musorgskega imena v neki, čeprav se tako oddaljeni vzporednosti z operetnimi skladatelji. Custovnanje, ki jih namreč loči, je dolga bistvena pomena za vrednotenje njihovega dela in seveda tudi za njihovo strokovno opredelitev. Menda ne bo

za resne glasbenike merodajen kakšen Tauber (kakor ga navaja Gledališki list) z svojo »brezprimerno muzikalnostjo« in drugimi tamkaj naštetimi odklami. Ravno dejstvo, da je ob svojih znatnih dirigentskih sposobnostih in pojmovanju Mozartovega sloga zašel — podjarjam, zašel na ceneno operetno stran, nam pove, da so za to odločevali najbrž vse drugačni, prav malo idealni vzroki. Koliko je danes odličnih muzikov s podobnimi, čeprav ne tako sijajnimi lastnostmi, kakor so Tauberjeve, ki si morajo s krvavečim srcem služiti kruh v lahki glasbi, med tem ko so njihovi ideali zares tam nekje »na nebesnem svode«, z zvezdami posuteme.

No, in sedaj mi pride na misel Puccini, čigar ime smo tudi čitali v člankih pred premiero. Romantična in veristična italijanska opera nam ni tolik vzor umetnosti v »simfoničnem« smislu (razen poznega Verdija), kakor to občudujemo pri Wagnerju, Dvořáku, Janáčku, Musorgskem, Smetani (tudi Smetanova komika je glasbeno prebitno resna zadeva!) in drugih sodnih skladateljih. Vendar bi se podpisani še daleč ne drznil imenovati Puccinija za Leharjevega vzornika in končnem učinku dela kot glasbene celote. Merila za vrednotenje operetne glasbe nam morajo biti pač jasna in njima smisla govoriti o vrednotah tam, kjer jih ni in ne more biti. Iz vseh okrasnih privednikov o Leharjevih glegbi bi se brez predivranja dal postaviti trditve, da je ta muzika prijetna, za

marsikoga ganljiva, za koga tudi dolgočasna, a odveč je razpravljati nadalje o njenem pomenu.

Na neki požrtvovalen način se je Lehar čnekel baš v naši »Deželi smehljaja« občajnemu operetnemu zaključku. Prav ob zadnjem prizoru bi pazljivo poslušalec postal pozoren, če ne bi bilo vse do tja občajnih operetnih manir, psevdokitajske glasbe (nb: posebno v prvem baletnem stavku izvrstno podane) in stokrat prepete primčne pesmi, ki jo je svojčas nemški šlagerški film raznesel daleč po svetu in ki je tipičen primer, kako sentimentalna tvorba izgublja na vrednosti, čim večkrat jo slišimo izvajano.

V naši uprizoritvi je bila »Dežela smehljaja« kaj dobro podana. Ugajal je zlasti Čuden s svojim simpatičnim, mило plahim temperamentom, z mladeniškim, jasnim glasom in z lepo interpretacijo. Njemu ob strani je bila Mlejnikova, pevsko dobra in v izrazu ognjevit. S nje in Bravničeva sta skrbela za sicer redke zabavne scene v tej opereti smeš užitivi prav za prav samo lagodno sentimentalnost in sta v svojem malem, ljubeznivem, zares operetnem prizorčku 2. dejanja tudi izrazno dosegla lep uspeh. Kar se tiče zvoka glasu v govoru se gre večina pevcev učiti sonornega zvenenja k Debevcu, čigar najtišji izgovor je razumljiv in jase in v voljumu nasitjen. Manjšje vloge igrajo: Anžlov, Planecki, Japljeva, Šušteršičeva, Ličenova, Petanova, Doborškova, Marek, Škabar in Simončić. Ugotavljam, da so tudi njihove vloge skrbno pripravljene, naj omenim samo ime nitno, čeprav neznamito figuro kitajskega poslanikaškega tajnika. Balet je bil v svoji občajni dokaj dobi stopnji, odlikovale so se pesalke solistke Bravničarjeva, Japlje-

Marijan Lipovšek

Kronika

* 185. odlikovance s hrastovim listom. Kot 155. vojak nemške vojske je bil odlikovan s hrastovim listom k viteškemu križcu železnega križa višji stražmojster v napadalnem topniškem oddelku Hugo Pri-mozič.

* Papež je sprejel novinarje. Na god sv. Franciška Saleškega, patrona novinarskega stanu, je sv. oče v Rimu sprejel skupino katoliških novinarjev, ki so mu prišli čestitat k škofovskemu jubileju. Sprejema se je udeležilo približno 80 novinarjev, ki so najprej prisostvovali službi božji v Vatikanu, nakar so jih povedli k sv. očetu. Papež se je z novinarji očetovsko razgovarjal ter je vsem podelil svoj blagoslov.

* Nemški dom v Padovi. Skupna narodnih socialistov v Padovi je te dni proslavila 10. obletnico narodno-socialističnega režima v sedcu novega nemškega doma. Svetočnosti se je udeležil načelnik narodno-socialistične stranke v Italiji dr Ehrlich, generalni konzul v Veneziji Koster ter rektor Nemške akademije v Ferrari. Govorniki so proslavljali tudi sodelovanje med Nemčijo in Italijo.

* Skof pozdravlja legionarje. Skof iz Reggio Emilie je poslal Zveznemu tajniku pismo, s katerim praznuje junško zadržanje legionarjev 79. polka na vzvodnem bojišču. Skof prosi v pismu božjega blagoslova za vojake in njih znatno.

* Plemenit dar macedonskih kmetov. Prefekt iz Macerate je izročil Prefektu mesta Napoli 40.000 lir, katere so zbrali imovitejši kmetje v Macerati za žrtve letalskih napadov v Napoliju. Prefekt se je kmetom iz Macerate za veličalno darilo pisarico zahvalil.

* Velik uspeh opere »Carmen« v milanski Scali. V milanski Scali so te dni uprizorili Bizetovo »Carmen« v Gianno Pedezzinijevem v naslovni vlogi. Poleg imenovane pevke je nastopil tudi baritonist Reali, predstavo pa je vodil kapelnik Antonio Guarnieri.

* Smrt gospe Cailleuxove. Na neki graščini v Sarthe na Francoskem je umrla ga. Cailleux, znana izza umora direktorja pariskega »Figara« Calmetta leta 1914. Njen proces je svoj čas zbujal splošno pozornost v Evropi.

* Razstava rumunske umetnosti v Veneziji. V tork 2. februarja so odprli v Veneziji v napoleonski dvorani kraljeve palače razstavo rumunske ljudske umetnosti. Razstavo je organiziralo rumunsko ministrstvo za propagando.

* Zadnje besede avantgardista. Iz Rima poročajo o smrti gimnazijca Giordana Franca Capocassalea, sina uradnika v ministrstvu za finance. Reveža je napadla zavratna bolezen, kateri ni bilo leka. Ko je umiral, je mladenič izjavil: »Sovražniki Italije morajo biti poraženi. Jaz ljubim Dučca.« Po teh besedah je zatisnil oči in umrl.

* Smrt slikarja Buri. V Triestu je umrl 66letni slikar prof. Gildo Buri, učence Scamparinija. Svetovne vojne se je udeležil ko prostovoljec s svojimi 7 brati.

* Ob 40letnici poroke sta umrli. V Invorju pri Aroni sta umrli v kratkem predledku zakonca Giovanni Piola in njegova žena Modesta Bollini. Možu je bilo 75, ženi pa 68 let. Ko je smrt ugrabila moža, je obšla ženo takšna žalost, da je začela tudi ona propadati in v nekaj dneh mu je sledila v grob. Slučaj je hotel, da je Piola umrl ravno na 40. obletnico svoje poroke.

* Tenorist Gigli med invalidi. Tenorist Benjamino Gigli je te dni obiskal sedež milanskih invalidov, katerim je zapel nekaj pesmi. Pohabljeni so nagradili umetnika z burnim odobravanjem. Gigli pravkar z velikim uspehom nastopa v »Scali« v partiji don Josefa v operi »Carmen«. Z njim žanjeta uspeh sloveči pevki Gianna Pedezzini kot Carmen in Maria Minazzi kot Micaela, vloga Escamilla pa poje Antenore Reali.

* Smrtna nesreča vojaškega dopustnika. Eno in dvajsetletni Nello Vignocchi je prišel nedavno domov na vojaški dopust. Pred dnevi se je polal s puško na lov. Ko je stopal po zaledenem terenu, mu je zdrsnilo, puška se je sprožila in naboj je zadel Vignocchijsa s takšno silo, da so ga morali odpeljati v bolnišnico, kjer je kljub zdravniški pomoči izkrevavel.

* Usoda dragocene prstana. Pred nekaj dnevi so pokopali v Milanu Olgo Tagliari, soprogo industrijca. Ko je bil pogreb že pri kraju, so se spomnili, da je imela pokojnica ob svoji smrti na roki briljantni prstan, vreden sto tisoč lir. Seveda niso hoteli svedeti, da bi prstan propadel, zato so podvzeli korake za izkop trupa. Odkopali so grob in odprli rakev, o prstanu pa ni bilo nikjer sledu. Začeli

so prstan iskati po stanovanju in res so ga našli zavitega v rjuhi, ki jo je imela pokojnica pod seboj v trenutku smrti. Najbrže je prstan zdrknal s prsta, ko so Tagliarijevo umivali.

* Posušena zelenjava za potrošnike Občinski preskrbovalni urad v Triestu bo za mesec februar razdeljeval potrošnikom posušeno zelenjavo. Vsak prebivalec bo dobil po 400 g.

* Nesrečen lovski strel. 49letni lovec Gigli Duillo iz Naveja pri Viareggiu je odšel te dni na lov ter je s klicem zvalil divjačino. Nenadoma se mu je zdelo, da se je v nekem grmu zganila žival. Pomeril je in sprožil ter tekel proti plehu. Ko je prispej do grma, je videl, da ni zadel živali, ampak človeka, lovskega tovariša. K sreči ga je obstrlel na takšnem mestu, da njegovo stanje ni smrtnonevarno.

* Skozi »kno je padel. Nenavadno dogodivščino je doživel 43letni Cesare Gorni iz Marcarie pri Mantovi. Sanjalo se mu je, da se mu je sin nenadoma vrnil z vzhodnega bojišča. Da bi ga prejel, ni tekel k vratom, ampak je na pol buden z veliko naglico odprl okno. Pri tem je izgubil ravnotežje, palel na zemljo ter se pri padcu nudo poškodoval.

* Huda grabna nesreča. V kraju Margherita di Savoia pri Baretu je se primela huda grabna nesreča. Delavci so popravljali neko dvonadstropno palačo, med delom pa se je zlatarski oder podrli, da so zidariji in njihovi pomočniki zgrmili v globočino. Pol ruševinami je obležalo 6 mrtvih, 2 delavca pa sta bila hudo ranjena.

* Deklica je rešila brata iz plamenov. Na seniku Domenica Armanaca v Sondriu je izbruhnil ogenj, ki je resno ogrozil tudi sosedna poslopja. Ko je izbruhnil požar, se je spomnila deklica Olga Imperiani, da se je igral tudi njen petletni bratec v gorečem gospodarskem poslopiju. Z veliko hladnokrvnostjo je planila v ogenj in privredila brata iz plamenov ter mu na ta način rešila življenje.

* Poostrejeni kazenski predpisi za dobo vojne. V Rimu je izšel odlok, ki predvideva poostrejen nekaterih kazni za čas, dokler traja vojna. Tako so med drugim poostrene kazni za osebe, ki kupijo racionalne predmete. Kazni znašajo od 6 do 24 dni zapora in ne manj kakor 3000 lir globe. Še hujši predpisi veljajo za tiste, ki bi se pregrešili proti gospodarski proizvodnji za vojne potrebe.

* Avtomobilist ji je rešil življenje. Sofer Guido Burigotto je bil te dni na vožnji proti Ferrari, ko je zaslišal v megli obupne klice na pomoč. Ustavil je stroj in šel proti kraju, odkoder so prihajali glasovi. V nekem kanalu je našel žensko, ki se je skušala rešiti iz vode. Pomagal ji je na suho, naložil na vozilo in jo odpeljal v bolnišnico.

* Pet bratov pod orožjem. Kmet Spinelili iz Desia ima 5 sinov pod orožjem. Njih delo na polju so prevzeli tri sestre s starši, ki so že v poznih letih življenja.

* Pokrajina s številnimi otroci. Okolica Centese pri Ferrari je na vodnem mestu italijanskih družin s številnimi otroci. V nji živi 434 družin s 3450 potomci, od katerih jih je 1733 moškega, 1717 pa ženskega spola.

* V 40 cm visoki vodi je utonil. V hudourniku Tadone pri Bergamu so našli truplo 71 letnega kmeta Marchesa Costante. Utonil je navzile temu, da je bilo v koritu hudournika samo 40 cm vode.

* Pet sinov je rodila v 30 mesecih. Kmetica Vittoria Gruffi iz Palance pri Macerati je v 30 mesecih rodila pet otrok. Predzadnjič je rodila trojček, 26. decembra 1941 pa je povila dvojčke. Otroci so živi in zdravi.

* Rodovitna družina. V Falmenti pri Canobini blizu Novare se je kmetiču Giacomu Zanniju narodil štirinajsti sin.

* Tragična smrt pred poroko. 30letni delavec Gerolamo Piccolini je hotel te dni prečkati cesto v Vigevano. Nenadoma je pridrvel avtomobil, ki je Piccolinija podrl in povozil do smrti. Njegov konec je tem bolj tragičen, ker se je prav te dni pripravjal, da stopi pred oltar.

* Važno za vsakogar sedaj in v bodoče je znanje knjigovodstva, stenografije, strojepljisa, jezikov itd. Novi tečajji prične 5. februarja. — Učnina zrna. Zahtevajte prospekt: Trgovsko učilišče »Christofvo učni zavod«, Ljubljana, Domobrankska 15. — Izbira predmetov po želji.

NI KRIV
Sodnik: Zakaj ste ukradli tožitelju kokaši?
Obtoženec: Oprostite, gospod sodnik, jaz nisem kriv, da je mož pred tatvino prašica že prodal.

IZ LJUBLJANE

Nakazila za nabavo usnja za čevljarje

Pokrajinski svet korporacij v Ljubljani poziva čevljarje, da mu predložijo pooblastila za nakup usnja v mesecu februarju t. l. v času od 1. do 10. v potrditveni nakazili. Po tem roku se bo usnje nakazovalo le še čevljarjem, ki obratujejo izven Ljubljane.

— Nova grobova. Po dolgi mučni boleznici je vedno zatisnila svoje oči vdova sprevodnica južne železnice ga. Ivana Jazbinskova. Za njo žalujejo hčeri Mila in Mara, sin Viktor ter številno drugo sorodstvo. K večnemu počitku bodo blago rajno spremili v četrtek ob pol 15 iz kapelice sv. Andreja na Zalah k Sv. Križu. — Nenadoma je preminila trgovska sodravnica g. Malčka Beljčeva, namestnica konzurnega društva na Viču. K večnemu počitku so jo položili v tork popoldne. — Najljuba bo zemljaka lahka! Svojem izrekamo naše sožalje.

— Lepo oprane ulice. Na Sveučnico je ves dan pridno deževalo, da so bile asfaltne ulice v mestnem središču kaj kmalu lepo oprane. Radodarni nebo pa ni samo opravilo svoje obiščevalne »akcije«. Pomagali so mu tudi mestni delavci, ki so napeljali po glavnih ulicah dolge cevi in temeljito obrižgali pločnike in cestišča.

— Slavni čelist Antonio Janigro, ki bo koncertiral v veliki filharmonični dvorani v ponedeljek 8. t. m., bo izvajal dela naslednjih skladateljev: najprej tri krajše stvari iz klasične italijanske literature, ki so jih napisali Nardini, Sammartini in Guerrini; nato Haydnov koncert in Locatellijevo Sonato; četrti njegov nastop pa obsega zopet krajša dela, ki so jih napisali skladatelji: Brero, Ravel, Nin, Chopin in Dinicu. Na sporedu so dela, ki zahtevajo globoko občuteno igrjo, pa tudi izredno virtuoznost. Janigro je velik umetnik na svojem instrumentu, zato opozarjamo na njegov koncert. Natančni spored bomo javili jutri.

— Poročila sta se v nedeljo g. Brankovič Branko, poročnik bivše jug. vojske in gđc. Seibitz Dora, priv. uradnica v Ljubljani. Iskreno čestitamo!

— Osebnne izkaznice. Ljubljansko mestno poglavarstvo obvešča prebivalstvo, da je Visoki Komisariat izdal novo tolmachenje o izdaji duplikatov osebnih izkaznic, namreč, da v primeru spremembe stanovanja prebivalci Ljubljane ne potrebujejo nove izkaznice. Obnoven mestno poglavarstvo sporoča, da zaenkrat nove osebnne izkaznice daje le onim, ki jih po urebi morajo imeti, sicer pa le v primeru z dokazi utemeljene nujne potrebe.

— Na razstavi Mitje Sviglja v salonu Kos v prehodu Nebotičnika so postavljena na ogled njegova najnovejša dela. Že na dan otvoritve si je razstavo ogledalo lepo število umetnost ljubčnega občinstva. Svigljeva dela vzbujajo upravičeno zanimanje. Opozarjamo, da bo razstava v salonu Kos odprta le kratek čas.

— Davčna uprava za mesto v Ljubljani ponovno opozarja vse davkoplavalce, da je edino pravilen in veljaven način plačevanja davkov po poštih položnicah oziroma neposredno pri blagajni davčne uprave. Nedopustno je plačevanje davkov v roke davčnih izvrševalcev.

— Vodnikova družba sporoča, da so letošnje knjige v drugi nakladi dotiskane. Vsi oni člani, ki so do 20. januarja prijavili svoje članstvo, dobe letošnje knjige od danes naprej tam, kjer so se pripravili. Dobe jih pa tudi še člani-zamudniki, ako se takoj prijavijo in dokler traja zaloga.

— Preurejanje tramvajskih voz se nadaljuje. Preurejanje notranjosti tramvajskih voz se hitro nadaljuje. V nekaterih bivših abazajskih vozovih so odstranili eno vrsto sedežev, tako da so ostali sedeži samo na eni strani. Podobno so naredili tudi v nekaterih vozovih, ki so bili izdelani v Slavnskem Brodu. Preureditev je umestna in tudi koristna, ker more v preurejene vozove večje število potnikov. Kakor izgleda, bodo v doglednem času preurejeni vsi vozovi električne cestne železnice.

— Učite se strojepljisa! Novi eno-, dvo- in trimesečni tečajji prične 5. februarja. Desetpetna učna metoda. Specialna strojepljisa šola: največja moderna strojepljisa, raznovrstni stroji. — Posebni tečajji tudi za knjigovodstvo, stenografijo, jezike. — Učnina zrna. Zahtevajte prospekt: Trgovsko učilišče »Christofvo učni zavod«, Domobrankska 15.

— Zaldjuček damsko-frizerskega vaje-niškega tečaja. Odešek za obrtništvo Združenja industrijev in obrtnikov Ljubljanske pokrajine je priredil s podporo Visoke komisarijate v svoji šoli v Selenburgovi ulici tromesečni tečaj za vajeke frizerske stroke, ki je bil zaključen v nedeljo 17. januarja z nagradnim friziranjem. Te-

Nostri caccia, di ritorno da azioni di guerra, vengono revisionati per essere prontamente impiegati in nuove azioni. — Italijanski lovec, ki so se vrnili z vojnih akcij, se pregledujejo, da bi bili takoj uporabljeni za nove akcije

čaj je obiskovalo 22 vajeke. Pouk se je vršil ob nedeljah od 8.30 do 12.30 ure. Poučevali sta dve mojstri ter dva mojstra, in sicer sledeče predmete: vodno in železno ondulacijo, manikuro ter lasničarstvo. Uspehi so bili izredno lepi. Razdeljene so bile nagrade, in sicer dve prvi, dve drugi in dve tretji nagradi. Tečaj je zaključil ob navzočnosti zastopnika Odeška za obrtništvo načelnik brivsko-frizerske skupine gospod Aleksander Gjud z lepim nagovorom. Izrekel je zahvalo Visokemu komisariju za podporo in strokovnim učiteljem za njih trud ter je čestital tečajnikom k doseženim uspehom.

— Instrukcije in priprava za privatne izpite. Novi trg 5/III. Staršem dijakov srednjih šol sporočamo, da nudijo brezposelnih diplomirani filozofi uspešno in temeljito pripravo za solo vsak dan od 8—11 in od 15—18. Enako pripravljajo privatiste za privatne izpite čez dva razreda temeljito in vestno samo strokovnjaki za zmeren honorar. Informacije na šolah. Instrukcije in priprava za privatne izpite, Novi (Turjaški) trg 5—III.

— Občni zbor Narodne galerije bo v četrtek 18. februarja ob tričetrt na šest v galerijskih prostorih; vhod iz Tomanove ulice.

— Sindikat dentistov Ljubljanske pokrajine v Ljubljani je naklonil Društvu slepih, Ljubljana, namesto venca na krsto blagopokljega kolega dentista Radovana Franja 300 lir. Iskrena hvala!

— Jezikovni tečajji — italijanski, nemški, francoski itd. v središču mesta pri Trgovskem učnem zavodu, Kongresni trg 2 prično dne 6. februarja. Pouk dopoldne, popoldne ali zvečer (po želji) in začetnem, nadaljevalnem in konverzacijskem oddelku. — Najnovejša in najuspešnejša učna metoda — diplomirani predavatelji. Vpisovanje in informacije dnevno do 19.

— Staro zalogo ELEKTROTON gramofonskih plošč prodajamo po 40 in ne po 50 lir. Elektron, prehod nebotačnika.

— Nesreče. Desnico si je zlomila 66letna delavka Franja Primarjeva iz Dev. Mar. v Polju. Desno nogo si je zlomil pri padcu 21letni dijak Milan Obersnel iz Ljubljane. Pri sankanju si je zlomil levo nogo 5letni sin delavca Alojz Kovač iz Dolnic. Levico si je poškodoval 35letni mizar Anton Ravnikar iz Ljubljane. Z zlomljeno levico je iskala zdravniško pomoč v bolnišnici 65letna zasebnica Marija Bizjanova iz Ljubljane. Nogo si je zvil v gležnju 7letni učencek Aleksander Miller iz Ljubljane. 54letna kuharica Ana Cotičeva iz Slivnice pa si je pri padcu zlomila levico v zapestju. Ponesrečenecem so nudili zdravniško pomoč v ljubljanski bolnišnici.

IZ SPODNJE ŠTAJERSKE

Uradni obiski v bolnišnicah. Kakor po vseh drugih večjih garnizijah so uradni predstavniki tudi v Mariboru obiskali za 10 letnico narodnega režima ranjence po vojaških bolnišnicah. Mariborski okrožni vodja Strobl je obiskal rezervno bolnišnico. Ob obisku je prepeval mladinski zbor. Okrožni vodja je imel daljši nagovor in je razdelil darila. Podoben obisk je bil v rezervni bolnišnici v Novem Celju.

Nesreča na vožnji. Katarina Suhodolčanova iz Retja pri Trbovljah se je peljala v Gradec. Na vožnji jo je podrli nespreten sopotnik in si je Katarina zlomila nogo. Oddali so jo v graško bolnišnico.

Iz Hrvatske

Italijanski dar hrvatskim železničarjem. Polkovnik Re, šef italijanske vojaške misije pri hrvatski vladi, je izročil 1.340.000 kun, darilo vrhovnega poveljnika Oboroženih sil v Sloveniji in Dalmaciji Ekse. Roatice za razdelitev med hrvatske železničarje, ki sodelujejo pri transportnih pošiljkah za Italijo. Dar je sprejel hrvatski minister za promet Besavič v spremstvu državnega podtajnika Markovića. Oba sta se prisrčno zahvalila ter na koncu vzkliknila Kralju in Cesarju. Duceju ter Poglavinu.

Hrvatje ob desetletnici narodno-socialistične oblasti. Hrvatski tisk v obširnih člankih razpravlja o deseti obletnici prevzema oblasti po narodnih socialistih. Ob tej priliki je izšla slavnostna številka »Deutsche Zeitung in Kroatien«, ki objavlja med drugim Poglavinovo pismo, v katerem piše: »30. januar ni samo preokretnica v političnem življenju nemškega naroda, ampak tudi v življenju vse Evrope. Ni samo začetek nove dobe za Nemčijo, ampak tudi za druge evropske narode, celo za ves svet. Prevzem oblasti po narodnem socializmu je razvil politično obzorje hrvatskega naroda in mu prinesel upanje, da se bo rešil hlapčevstva, v katerega je bil prisiljen leta 1918. Upanje se je dejansko izpolnilo.«

Preskrbovalna centrala za zagrebške občinske namešce. Zagrebški mestni svet je sklenil ustanoviti prehranjevalno centralo za svoje namešce. Za nakup živil je odobril 10 milijonov kun. V večjih industrijskih obratih so bile ustanovljene skupne kuhinje.

Kmetijska razstava v Brodu. Pred kratkim je bila v Brodu na Savi odprta kmetijska razstava. Otvoritveni govor je imel veliki župan Šefkija Kadžić. Svečanosti so se udeležili zastopniki civilnih in vojaških oblastev kakor tudi številni obiskovalci iz delavskih in gospodarskih krogov.

Radio Ljubljana

ČETRTEK, 4. FEBRUARJA 1943-XVI.
7.30: Lahka glasba. 8.00: Napoved časa. — Poročila v italijansčini. 12.20: Plošče. 12.30: Poročila v slovensčini. 12.45: Simfonična glasba. 13.00: Napoved časa. — Poročila v italijansčini. 13.10: Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih sil v slovensčini. 13.12: Prenos iz Nemčije. 14.00: Poročila v italijansčini. 14.10: Koncert Radijskega orkestra vodi dirigent D. M. Šijanec. — Glasba za godala. 15.00: Poročila v slovensčini. 17.00: Napoved časa. — Poročila v italijansčini. 17.10: Pet minut gospoda X. 17.15: Pesmi in napeti. 17.45: Pisana glasba. 19.30: Poročila v slovensčini. 19.45: Operetna glasba. 20.00: Napoved časa. — Poročila v italijansčini. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovensčini. 20.30: Prenos iz tržaškega gledališča »Giuseppe Verdi«: Marijino cvetje — opera v treh dejanjih Renca Bianchia. V omarah: predavanje v slovensčini; zanimivosti v slovensčini. Po končani operi: poročila v italijansčini.

PRAVIMA
— Ali bi se ti ozelil z deklico, ki ni bogata niti lepa, pač pa neverjetno privlačna?
— Tepec! Kako moreš misliti, da je kakšna mladenka privlačna, če ni ne lepa ne bogata!

mnogimi podrobnostmi, ki označujejo njegov potek in končni rezultat. Prva desetletja zedinjene Italije karakterizirajo poglavje »Delo na polju in v delavnicah«. Zadnja poglavja so vsa posvečena novejši zgodovini; že njih naslovi kažejo mejnike zgodovinskih dogodkov: »Italijani v Afriki«, »Novi kraljev, Italija v velikih vojnih«, »Nemli, nesloga in ponovna sloga med Italijani«, »Pod fašističnim vodstvom: nova dela miru«, »Sprava s Cerkvijo«, »Osvoboditev imperija«. Zasedbo Albanije na pragu nove svetovne vojne se končuje Volpeovo dolgo in pestro vodstvo skozi tri tisočletja italijanske zgodovine.

Volpeova knjiga reprezentira v poljudni obliki duha in metode italijanske historio-grafije. Spisana je živahno, ponekod kar pripovedno, tako da se tudi po slogu oddaljuje suboparnim učenikom. Slovenski prevod se gladko čita. Knjiga je natisnjena na dobrem papirju.

Mitja Svigelj

V nedeljo je bila v salonu Kos (prehod nebotačnika) otvorjena razstava dvanajstih slik inž. arh. Mitje Svigljaja. Razstavlja se na ogled manjša dela najnovejšega datuma, ker pripravlja za prvo ugodno priliko večjo razstavo. V istih prostorih kjer so sedaj na ogled njegove slike, je inž. arh. Svigelj razstavljal v februarju 1941. potem ko je bil januarja istega leta dosegl lep uspeh z razstavo v zagrebškem salonu Ulrich. Februarja 1940 je priredil prvo večjo razstavo v Jakopičevem paviljonu.

Med primeri Svigljajev najnovejše tvornosti, razstavljenimi v izložbi Kosovega salona, je najstarejše delo »Pogled iz Kam-

niške Bistrice« iz l. 1940. Tri slike so iz l. 1941 in sicer »V gostilnici«, »Ob Ljubljani« in »Ob Savi«. Iz l. 1942 potekata veduta št. 1, ki predstavlja jutro ob Tiberi in veduta št. 2, z vilo Borghese v Rimu; dalje so iz lanskega leta slike »Rdeči Pietro« in tri študije glave. Letos pa sta nastali dve sliki: »Uršulinke« in študija »Akt ob oknu«.

Tako nam teh dvanajst slik nudi zbirko pestrih motivov, ki bodo po snovi in obdelavi zanimali slehernega ljubitelja upodablajoče umetnosti. Nove slike Mitje Svigelja, ki je po daljšem presledku, izpolnjenem s tihim delom, zopet opozoril nase, zaslužijo vso pozornost. Slike bodo razstavljene le malo časa.

ZAPISKI

Umetniški zbornik

Bibliofilska založba v Ljubljani napoveduje, kakor čitamo v pravkar izišlem zvezku revije »Umetnost«, izid monumentalne knjige o slovenski sodobni umetnosti z naslovom »Umetniški zbornik«. Knjiga bo štela več kakor 300 strani in obsegala približno toliko ilustracij, med njimi mnoge celostranske slike. V zborniku izide večje število člankov iz peresa naših vidnih slikarjev, umetnostnih kritikov in estetrov, dalje lirika nekaterih priznanih pesnikov in okoli 30 umetniških prilog, med njimi 8 barvstih. S slikami bo zastopanih okrog 110 slovenskih umetnikov od R. Jakopiča do najmlajših. Opremo te dragocene in kakor smo prepričani — v najboljsem smislu reprezentativne knjige oskrbi mojster Rihard Jakopič. Z njo »bomo imeli pred seboj vso slovensko sodobno upodabljačo

umetnost in bomo lahko dokazali tudi drugim večjim narodom, da je naša umetnost na zavidanja vredni višini«, pravi založnica v knjizevnem naznanilu.

Vpisujemo napoved »Umetniškega zbornika« s posebnim zadoščanjem v našo kulturno kroniko in opozarjamo še sedaj občinstvo na knjigo, ki bo po svoji vsebini in opremi velika dokument naše umetnostne kulture. Knjiga je zdaj v tisku in izide v doglednih dneh. Naroča se pri Bibliofilski založbi (»Umetnost«) v Ljubljani Pod turkem 5.

Zdravniki in umetnost

Renato Bética poroča v »Meridiano di Roma« z dne 24. januarja o zanimivem, širši javnosti malo znanem ali neznanem pojavu, kako nekatere italijanske tovarne zdravil prispevajo k širjenju umetnosti. Med raznimi publikacijami, ki jih na primer tvrdka Laboratori Domenico Maestretti zastopaj dostavljajo zdravnikom, sta tudi zbirki »Grandi Maestri della Musica« in »Grandi Maestri del Colore«. V zadnjem času je ta tvrdka razposlala zdravnikom veliko, samo njim namenjeno in sicer neprodajno antologijo, ki šteje 56 zvezkov po 32 strani, torej v celem okrog 1800 strani, izmed katerih je kakih 200 strani odmerjenih zadevam tvrdke, vse ostalo pa zavzema izbor iz znanstvene in poetične literature italijanskih in tujih avtorjev. Tako so v tem zdravniškem namenjenem izboru ponatnjeni sestavki o umetnostni zgodovini, o filozofiji, o botaniki in zoologiji, pa tudi o zgodovini glasbe, kinematografa, o religiozni literaturi itd. — vsj iz kompetentnih peres. Obsežen je cvetober sodobne italijanske poezije in lepe proze.

Tudi mnogi tuji pisatelji so zastopani ne le z nekaterimi najznamenitejšimi stranmi z svoje tvorbe, marveč tudi s krajšo študijo o njihovem delu in pomenu. Izdaja takega obsežnega antologičnega dela na stroške tovarne zdravil in samo za zdravnike je vsekako značilen pojav, ki kaže, kako se dajo poslovne koristi združiti z idealnim koristim splošne in posebej še estetske kulture.

Ob tej priliki zaznamuje sodelavec »Meridiana di Roma«, da deluje »Društvo italijanskih zdravnikov-umetnikov in pisateljev«, čigar tajnik je dr. Nando Benneti, urednik posebne umetniške revije za zdravnike »Nicia«. L. 1939 je izdalo omenjeno društvo seznam svojih članov, ki pričuje, da več kakor 600 italijanskih zdravnikov deluje slovstveno, slika, igra na instrumente, komponira ali se udeležuje v kiparstvu. Večidel so to seveda neznanca imena, amaterji, ki jih pozna le ožji krog znancev kot ljubitelje poseznega umetnostnih panog. Med vidnimi zdravniki, ki delujejo na področju umetnosti in literature, zgodovine in filozofije, so Antonio Anile, Corrado Tumiati, Cipriano Giacchetti, Aldo Spallicci, Ernesto Trucchi (p'sec enega najboljših in najpopolnejših komentarjev »Divine Comedie« in dramatik Alfredo Moscardello.

Pojasnilo. Zaradi jasnosti izjavljamo, da potekajo iz peresa našega glasbenega kritika g. doc. Marjana Lipovška samo tiste kritike, ki so podpisane z njegovim polnim imenom. Uredništvo Kulturnega pregleda.

Razstava nemške revialne književnosti v Rimu. V eni zadnjih številkah literarno umetniškega tednika »Meridiano di Roma«

je izšlo poročilo o veliki razstavi nemške revije, prirejeni v prostorih »Palazzo delle Esposizioni« v Rimu. Razstava prikazuje z izbranimi primeri razvoj nemške revije od njenih začetkov, ki jih datirajo z l. 1663, ko so izšla Johanna Rista »Monatsunterredung« pa do najnovejših pojavov. Posebno pozornost vzbuja oddelek, v katerem je posebej označen delež, ki so ga imeli v nemški revialni književnosti velmože, kakor Goethe, Schiller, Kant, Wagner, Liszt i. dr. Na razstavi so v obliki raznih grafikonov ponazorjeni zanimivi podatki o razvoju in stanju nemške revije. Tako je l. 1939 izšlo v Nemčiji toliko revij, da bi njih izvodi pokrili 55 krat črto Berlin—Rim—Tokio. Istega leta je naklada nemških revij znašala tri milijarde izvodov; o njih razširjenosti priča tudi podatek, da odpada na vsakega prebivalca tedanje Velike Nemčije povprečno 45 zvezkov revij. Domenico De Gregorio, ki je spisal za navedeni rimski tednik poročilo o razstavi v »Palazzo delle Esposizioni«, označuje takole pomen revialne književnosti: »V reviji se odraža občute časa, stopnja razširjenosti in globine, ki jo je dosegla kultura, ter zrelost posameznega naroda; v nji se kažejo razni duhovni tokovi, tako da je revija včasih zastava porajajočega se gibanja, izraz nove politične usmeritve, ter najprimernejše mesto za znanstveno obravnavanje nekih načel.«

Razgrnjen Erosov kip v Herkulanumu. V Herkulanumu so nedavno odkrili kipe iz grške marmorja, ki predstavljata Erosa v podobi dečka brez kril. Truplo in glava sta popolnoma ohranjena in kažeta jasne sledove pozne grške

Nov velik koncert

V petek 5. t. m. bo v Operi velik vokalni in instrumentalni koncert, na katerem bodo sodelovali dve odlični članici naše Opere: sopranistka Ksenija Vidvaljeva in mezzosopranistka Elza Karlovčeva, ter gost: član rimske kraljeve Opere, baritonist Giuseppe Taddel in mladi tenorist Giorgio Sembri, ki šele začel svojo pevsko pot.

Obe naši članici sta prejeli že ponovna povabila za petje v Italiji in v Nemčiji, kar je najboljši dokaz za njuno visoko kvaliteto, ki je ne cenijo samo doma, temveč tudi v inozemstvu.

Baritonist Giuseppe Taddel

Giuseppe Taddel, je, kakor smo že pisali na tem mestu, rodom iz Genove in že šest let član Opere Reale. Svojo pevsko pot je začel v glubeni soli te Opere in že s svojim prvim javnim nastopom opozoril nase kot najboljši gojencev. Prvi dirigent Tullio Serafin mu je pripravil debut v Wagnerjevih operi »Lohengrin«, kjer je nastopil kot Harald. Takoj nato je bil angažiran in je pel tekoma let baritonske partije v Wertherju, Dekletu z zapada, Africanki, La Bohemi, in celi vrsti oper, ki so stalno na repertoarju. Gostoval je tudi na vseh pomembnih italijanskih odrih. Trenotno služita skupaj s Sembrijem v Ljubljani kot vojaka. Kljub svoji mladosti (26 let) se je povzpel za največjo naglavo v prvo vrsto najpomembnejših pevcev na kr. operi, ki je poleg Milanske Scale prvo gledališče v Kraljevini. Kar utegne naše gledal.

Tenorist Giorgio Sembri

občinstvo posebno zanimati, de dejstvo, da bo nastopil Taddel prihodnji mesec v naši Operi v naslovni partiji »Seviljskega brivca«, tako da ne bomo imeli samo priložnosti presoditi njegovo visoko pevsko kulturo, ki smo ga spoznali na prvem koncertu, temveč poleg krasnega glasovnega materiala tudi njegovo igrano, šolanu na odru, ki je znan po svoji slavni tradiciji.

Taddel, ki ga je usoda zanesla skupaj s Sembrijem v Ljubljano, je tudi tu njegov glasbeni mentor. Veže ju veliko prijateljstvo, ki je za Sembrija velike vrednosti, ker mu je Taddel voditelj na odrske deske. Sembri je nastopal doslej samo na koncertih, kjer je imel lepe uspehe.

Poleg znanih učinkovitih arij iz italijanske in francoske operne literature, je na sporedu tudi pesem Bagnolija. Na prejšnjem koncertu je dosegla njegova Legenda o zvezdah uspeh, ki je zbudil pozornost.

Kapetan Bagnoli, ki je skladatelj-ama-ter, ima za seboj že večje število kompozicij, ki so imele, kjerkoli so bile izvajane, velik uspeh. Odlikuje jih prijetna melodika in pevnost ter lepa besedila. Njegov »Poemetto« (op. 13) je komponiran na Carduccijeve stih.

Sporod koncerta obsega naslednje točke: 1. Verdi: Moč usode (Predigra), 2. Puccini: Tosca — tenorska arija, 3. Thomas Mignon — arija za mezzosopran, 4. Verdi: Ples v maskah: Arija za bariton, 5. Cilea: Adrijana Lecoureur: arija za sopran, 6. Puccini: La Boheme — tenorska arija, 7. Catalani: La Wally — sopranska arija, 8. Verdi: Othello — baritonska arija, 9. Bizet: Carmen — Habanera, 10. Verdi: Rigoletto — kvartet. Koncert s sodelovanjem opernega orkestra bo dirigiral Demetriji Zebre.

„Dresirana riba“ na Vrbskem jezeru

Dunajska izdaja »Völk'scher Beobachter« prinaša zanimivo odkritje o poskusu s podmornico pred 90 leti. Takole piše:

Medtem ko je Wilhelm Bauer v Kiehu uredniševal misel podmornice, je šel na jugu neki drugi iznajditelj isto pot. Približno č času ko je po začetnih posrednih poskusih z modelom podmornice pred kraljico Viktorijo v Brightonu izgubil v morju Wilhelma Bauerja »železni morsk peš«, je manevriral c. kr. nadporočnik v Khevenhüllerjevem pluku Edmund Pistotnik na Vrbskem jezeru s svojo »dresirano ribo«.

Pistotnik je začel delati ekspe s svojo potapljačo se ladjo okrog 1. 1850. Neka

Vpliv sonca na zemljo in človeka

Zivljenje na zemlji je odvisno od energije, ki jo izžareva sonce že od pradavnih časov naravnost razpisno v vesoljstvo in ki je je v majhnem delu deležna tudi naša zemlja. Kadar imamo zelo mrzlo zimo, se šele zavemo, kaj nam pomenijo topli žarki, ki nam jih pošlja sonce. To so seveda vsakdanje razumljivosti, ki se jim prav nič ne čudimo. Čudno pa se nam zdi kadar odkrijemo, da je med izrednimi pojavi na soncu in med dogodki na naši zemlji neka zveza. Ali takšna zveza res obstaja, na primer, kadar nastopijo na soncu pege ter se na zemlji pojavijo razne vremenske motnje — to je vprašanje, ki silno zanima ljudi.

Na to vprašanje skoraj zanesljivo lahko pritrđimo. Ze delj časa se namreč opaža, da se vselej, kadar se pojavijo sončne pege, čuti ta pojav tudi na zemlji. Magnetne postojane silno nemirne. Pojavljajo se tudi severni siji, posebno tedaj, kadar nastopijo na soncu veliki madeži. V zadnjem času so ugotovili še neke zanimive stvari. Na soncu časih izbruhnejo kratkovalovna žarenja, ki jih imenujejo učenjaki erupcije. Ta žarenja se pojavljajo vedno v najbližji okolici sončnih peg. Ob teh erupcijah se na zemlji kažejo motnje pri kratkih valovih. Promet s kratkimi valovi preko morja postane nemogoč. Zakaj? Kratki valovi nam letijo v najvišjih plasteh zraka na spremenejene refleksijske razmere in se torej ne

vrnejo na površino zemlje. Dne 28. februarja 1942 je bila na soncu takšna močna erupcija, ki je povzročila, da je bil kratkovalovni promet z vzhodno Azijo popolnoma prekinjen. Opazovalci pravijo, da sledijo dva dni po takšnih dogodkih hude magnetne nevihte, časih pa se jim pridruži tudi pojav severnega sija.

Kako naj se to razložimo? Razlaga je, pravijo, popolnoma enostavna. Kratkovalovni žarki, ki se širijo s hitrico svetlobe, prispejo že v osmih minutah do naše zemlje, kjer izpodrežejo sprejem kratkih valov. Najmanjši delci materije, elektroni, protoni itd., ki se pojavljajo ob istem času, pa potrebujejo do nas mnogo delj časa. Izkustva pravijo, da traja njihova pot s sonca do zemlje celo dva dni, ker napravijo samo 2000 km v sekundi. In prav ti pojavi elektromov, protonov itd. so, k' povzročajo na naši zemlji magnetne nevihte in severne sije.

Opisani pojavi nimajo posebne vpliva na naše vsakdanje življenje. Nas pa seveda slej ko prej zanima, če so s sončnimi pojavi v kakšni zvezi tudi bolezn, vremenske spremembe, katastrofe ter drugi izredni dogodki. Proučevanje sonca je še zelo mlada veda, a že danes se kažejo v tem študiju nekakšni nastavki, ki nam bodo prinesli v prihodnosti velika presenečenja.

Osemkrat torpediran

Angleški mornar Allan Harvie ob- javlja v angleških listih z veliko treznostjo pisano poročilo o burnih doživljajih na morskih vožnjah.

»Menda imam pravico,« pravi Harvie, »da si lastim neki rekord: rekord moža, ki je bil največkrat torpediran. Mogoče mi bo kdo ta rekord iztrgal, gotovo pa se ne bo našel nihče, ki bi me zavidal. Ladje, na katerih sem opravil službo, so se namreč pod mojimi nogami že osemkrat potopile.

Začelo se je v Sredozemskem morju. Naša ladja je plula mirno v konvoju. Z naba je sijala luna. Nič mi ni videl v bližini nevarnosti, ko se je nenadno začela detonacija. Ladja se je stresla, mislil sem, da nas bo konec. Tekel sem na krov, kjer sem videl, kako se kljun ladje kolje na dva dela in potaplja. Planil sem v vodo in od daleč sem videl, kako se je 12.000tonska ladja pogrezala pod gladino. Neki rušilec mi je rešil življenje.

Vožnja proti Malti

Moja naslednja vožnja je bila proti Malti. To je trda in nevarna naloga, posebno če vozi ladja municijo. V temni noči se je zaril v trup naše ladje sovražni torpedo. Ladja je takoj zletela v zrak in meni se je zdelo, da sem prhnil proti oblakom. Na pol omamljen sem se znašel na neki krčarki, kjer se je znašlo od 51 mož posadke 15 mornarjev.

Z Malte smo se peljali na Gibraltar. Bilo nas je 12 trgovskih ladij, spremljalo pa nas je 6 rušilcev. Menili smo, da smo dobro zavarovani, toda jo! Celo krđelo podmornic nas je obstopilo in tri naše ladje, med njimi tudi tista, s katero sem se vozil jaz, so šle na morskno dno.

Na Atlantiku

Spomladi leta 1941. sem se vkrcal na popolnoma novo ladjo, ki je vozila jeklo iz Philadelphije na Angleško. Ko smo prišli iz varnega pasu, je postal naš konvoj cilj sovražnih podmornic. Morali smo bežati na vse strani ter se posamič bližati namembnemu mestu.

Nekega večera so nam sporočili, da bomo naslednje jutro pristali v irskem obmorskem mestu. Bili smo veseli in zadovoljni, ter polni optimizma in smo si zatrjevali, da so potovanja izven konvoja menda najboljša in najbolj varna v današnjih časih. Toda kmalu smo doživeli razočaranje. Zasedila nas je podmornica ter nas torpedirala. Naša ladja je bila nato-vorjena preko mere, v normalnih časih bi jo pomenilo velik zločin. Po eksploziji smo zaslišali strašno skripanje. Dvakrat, trikrat nas je občila voda, kakor da se nahajamo pod slapovi Niagare. Ladja se je pogreznila kakor kamen. Mislil sem, da sem tudi jaz raztrgan na kose, toda zopet sem odnesel zdravo kožo. Hitra poguba ladje je zopet uničila mnogo človeških življenj. Izmed 68 mož posadke nas je ostalo pri življenju samo 17.

Strmoglavci in brzi čolni

Kmalu nato smo se napotili iz Hulla v Sredozemsko morje. Smatral sem se že za

tehnična revija iz šestdesetih let je poročala takole o njegovih iznajdbi:

»Oblika ladje je zelo slična podobni ribe in tudi mehanizem odgovarja gibalnim organom rib. Za dviganje in potapljanje ladje rabi naprava za komprimiranje zraka, ki skrbi za to, da dobi ladja večjo ali manjšo prostornino, kar povzroča, da se dviga ali pada. Poleg tega dosega Pistotnik svoj namen, t. j. dviganje in pogrezanje ladje s črpanjem in izbrizgavanjem vode iz posebnih, nalašč zato določenih celic. Potapljačoka se ladja ima dva izredno originalna in smotrno zgrajena vijaka, ki se lahko poljubno naravnata ter služita ladji namesto motorja.«

S takšnim modelom je izumitelj Pistotnik delal svoje poskusne vožnje na Vrbskem jezeru pri Celovcu. S pomočjo dolge vrvice je vodil svojo primitivno »podmornico« iz svojega čolna. V Celovcu pa so ljudje stikali glave ter govorili, da se po jezeru vozi »možičelj, ki sedi v čolnu in dresira ribe«. Kakšen je bil ta mož in kakšna je bila njegova »dresirana riba«, vemo danes prav dobro. Pistotnik je bil tudi eden izmed izumiteljev podmornic, ki igrajo v sedanji vojni tako veliko in pomembno vlogo.

Darujte za slepe!

Smuški skoki z znanstvene strani

S hitrostjo 100 km in še več se spuščajo smuški skakalci raz strmin v globino

Prav gotovo ni danes prvič, ko v tej rubriki pišemo o smuških skokih in dobro se zavedamo, da so prijatelji smučarskega sporta že mnogo silili in čitali o tej disciplini na smučeh, saj so pri nas doma graditelji največje skakalnice na svetu in tudi med nam živijo nekateri aktivni smučarji, ki se po pravici lahko prštejajo med pionirje smuških poletov, one nove vrste smuških skokov na velike daljave, ki so pred leti postavili na glavo vse dotedanje teorije o tej vrsti sportnega udejstvovanja na snegu in povzročili v taborih zagovornikov in nasprotnikov novih izkustev na tem področju dolge in ogorčene razprave. Spor se je končal s popolno zmago pristaev ter novotarije in vse je kazalo, da bodo našim za zeleno m'zo kmalu sledili praktični uspehi v velikem obsegu.

Od tedaj je življenje na velikih in tudi majhnih skakalnicah močno zastalo, ves nadaljnji razvoj te nove smučarske discipline pa je prepričen bodočnosti. Seveda pa je tu in tam le še oglašil kdo, ki kakor koli obuja spomine na nepozabne dogodke in edinstvena odkritja ob pogledih na letedečega človeka na smučeh, od katerih je eden dne 2. marca 1941 je bilo to v Planici — dosegel skoraj neverjetno znamko 118 m. To pot imamo v mislih nekoga Wernerja Krauseja, ki je v begrajskem nemškem dnevniku napisal nekaj misli in objavil tudi nekaj številok o tem nenavadnem podvigu zdravega in podjetnega mladega človeka.

»Čisto napahčno naziranje so krožila — tako ugotavlja ta pisec — o hitrosti, ki jo doseže smuški skakalec, in sicer tako, da jo cenijo previsoko, včas pa tudi prenizko. Kakor je vse današnje smučarstvo že prava znanost, tako morajo imeti svojo znanstveno podlago tudi smuški skoki, kajti sicer ne bi bile dosegljive daljave, kakor so zabeležene v edinstveni kroniki največje skakalnice na svetu v Planici. Znanstveni računski so pokazali, da bi človek smuški skok zdržal največ do 130 m.

S kakšno hitrostjo leti ali plava torej smuški skakalec? Pri daljavah do 35 m doseže skakalec ob odskoku hitrost 52,4 km na uro, njegova pot po zraku traja 1,7 se kunde, potem pa se hitrost stopnjuje ob doskoku na 74,1 km na uro in ob prehodu v iztek na 87 km na uro. Pri daljavah do 50 m se te hitrosti stopnjujejo takole: 56,4 km na uro pri odskoku, vožnje po zraku 2,1 sekunde, 87,4 km pri doskoku. S hitrostjo 80 km se odžene skakalec z mosta, kadar po 2,6 sekunde doseže znamko 60 m, tedaj pa simas pri doskoku že hitrost, ki bi bila enaka 90 km na uro. Pri 75 m skoku ostane skakalec 3,1 sekunde v zraku.

Skoraj neverjetne se zdijo v zvezi z gornjimi računji hitrosti, ki jih mora prenesti skakalec pri rekordnem skoku do 118 m. S 105 km hitrosti na uro se odžene takšen rekord (Nemec Rudolf Gehring je bil prvi in tudi zadnji do zdaj) z mosta, nato pa preleti do doskočišča 60 m v zraku, saj znaša višina razlika od starta do izteka celih 155 m. Ko je pristal na strmini, je brzlet s hitrostjo 133 km na uro.

Morda pa te številke še niso dovolj zgovorne za razne neverjetne Tomaže in je zato dobro, če jih »pripomočimo« s podatki o silnem pritisku, ki ga mora smuški skakalec vzdržati pri doskoku. Pri prejemljenem skoku je Gehring pristal samo 2 m pred prehodom v iztek. Ker je telesno izredno krepak, je lahko zdržal 152 kg, ki jih je moral prenesti v tistem trenutku. Njegov odpor je tem bolj vreden občudovanja, ker je moral le nekaj metrov pozne-

je vzdržati še hušji pritisk (do 200 kg), in je vendar ostal na nogah.

Posebno poglavje je Krause posvetil nato izgraditvi strmin in doskočišča, pri čemer opozarja na usodne napake pri podrobni ureditvi proge med strmino in iztekom, zaradi katerih se lahko pritisk izredno poveča in povzroča neizogibni padec vsakega še tako dobrega skakalca. Takih primerov je znanih s skakalnih tekem zelo dost; dobro izvedeni skoki so se žalostno končali v snegu z nevarnimi padci, ljudje pa so ozlovoljeni kritizirali skakalca ali celo sodnike, ne da bi prijeli pravega graditelja skakalnice v podrbnem. Za ureditev smuške skakalnice niso torej potrebni samo vsi zunanji pogoji, temveč mora pri njej sodelovati tudi tehnični strokovnjak, ki mora s suhimimi številkami v rokah dati jamstvo, da bodo skoki izvedljivi.

Ni mnogo novega v teh vrst'cah — to ve najbolje inž. Bloudek iz Ilirije — toda za nimivo je vendar, da so velike skakalnice začeli zanimati v vse večjem krogu, kar je samo dokaz več, da so že prebrodile prve težave na poti za svojo dokončno uveljavljenje.

Misli o ljubezni

Videl sem mladega moža in dekle, ki sta si segla v roke in njuni duši in njuna telesa so trepetala v kozmični radosti. Bila sta eno s svetom in življenjem.

Vsak misli, da zna ljubiti. V resnici pa je le malo ljudi, ki se naučijo te redke umetnosti, in še manj je onih, ki jo obvladajo.

Ljubezen je kozmična sila, osebna dinamika, življenjska energija, stvariteljski radio, aktivnost duše in telesa.

Ljubezen opravičuje vse — med ljudmi. Strast opravičuje vse — med živalmi.

Ljubezen je oko duše. Strast je slepa.

Samo modrec more vedeti, samo pametnik storiti — samo zadnji in najmanjši med nami more ljubiti kakor nadanec.

Človek, ki me ljubi, je moj najboljši avencnik.

Duh išče vedno popolne resnice, srce pa vedno popolne ljubezni.

Praden ljudje ljubijo, so kakor sveče, ki niso b'le prižgane.

Kdor ne ljubi, je vedno varan, tava v blodnji in nikdar ne odkrije resničnosti: življenja.

Bog je ustvaril svet za ljubeče. Vsi drugi so vrjnjenci.

Najvišja ljubezen je usoda — domg nekje na zvezdah.

.....

PRAVI VZROK

— Pravim ti, da je žganje največja nesreča za človeka. Vse steklenice z žganjem bi bilo treba pometati na dno morja.

— Hm, veš, jaz se ne strinjam s teboj, pač pa moj brat.

— A kaj je on po poklicu?

— Potapljač.

KAJ VEM? KAJ ZNAM?

- 66. Kaj je pravokotnik?
- 67. Katere so likovne ali upodabljalne umetnosti?
- 68. Katera morska ožina vodi iz Črnega v Mramorno morje?
- 69. Kakšna čudna silka je to?

- 70. Šest zvonov bije
- Šest zvonov začne istočasno biti, toda z različnimi presledki: prvi zvon bije vsako sekundo, drugi vsako drugo, tretji vsako tretjo, četrti vsako četrto, peti vsako peto in šesti vsako šesto sekundo. Po kolikšnem času bodo ti zvonovi zopet vsi istočasno bili?

- Rešitve nalog 2. t. m.:
- 61. Hipotenuza je najdaljša stranica v pravokotnem trikotniku.
- 62. Izmed živih imata največ škroba kruh in krompir.
- 63. Prehodnica bridgeja je bila igra na karte, ki se imenuje whist.

- 64. Malo zimskega sporta.
- Kakor vidimo, je na sliki 36 oseb. Vi ste jih gotovo našli manj, ker niste upoštevali tistih, ki niso v celoti vidne.

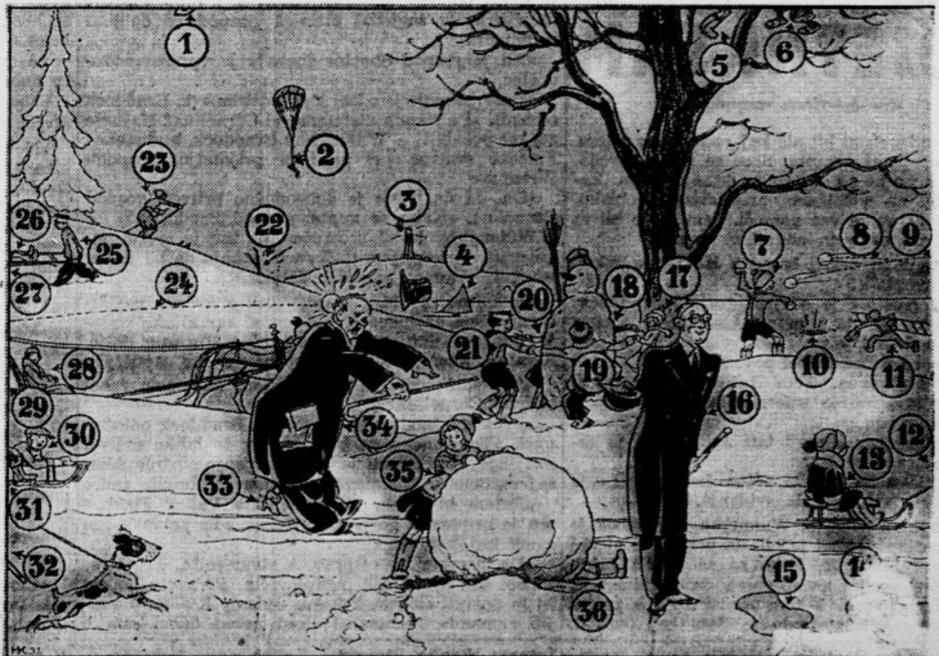
- 65. Koliko so stari?
- Če štejeta oče in mati skupaj 92 let, mati in hči skupaj 62 let, oče in hči skupaj 68 let, je oče star 49 let, mati 43 let in hči 19 let. Do tega rezultata pridete lahko z naslednjim sklepom: Vsota danih vsot 222 let je dvakratna skupna starost vseh treh, torej štejeta oče, mati in hči skupaj 111 let. Če od tega števila odštejete dane vsote, dobite starosti posameznih. Ali z naslednjim sklepom: Iz zadnjih dveh podatkov naloge je videti, da je oče za 6 let starejši od matere. Ker štejeta oče in mati skupaj 92 let, šteje mati polovico od 86 let, je 43 let. Itd.

OPA STA MOJŠTRA

Veselin koraka po cesti. Pravi dama, ki je vozila svoj avto, ga je moral preverniti. Veselin kolne ko sto zlodjev. Dama prav tako.

»Vaša nerodnost je kriva, gospod. Vozim se z avtom že pet let in celo nagrado sem že dobila pri lekmi.«

»Tudi jaz nisem začelnik. Ze trideset let znam hoditi,« ji odbrusi Veselin.

SPORT

Dvajset ur med table-tenisti

Nekaj podatkov in pripomb o trodnevem tekmovanju za prvenstvo Ljubljanske pokrajine

Zadnje soboto in v nedeljo ves dan so trajale številne borbe na pokrajinskem prvenstvu table-tenistov, pa kljub temu še ni bilo vse zaključeno. Po dobrih 17 urah borbe so se ostali brez rezultatov in prvaka juniorji, ki so odigrali svoj del v ponedeljek popoldne. Trajalo je torej celih 20 ur.

Preden stopi človek v dvorano, kjer bodo v nekaj urah delili prvenstvene naslove, si v duhu predstavlja napete borbe, ki jih bo z užitek gledal in niti ne pomisli, da bo moral zraven opazovati še mnogo drugih, precej neprijetnih reči, ki jih na tem tekmovanju res ni bilo malo.

ki je tudi v tej športni panogi storilo svoje. Vsekarer pa je manjkalo na tekmovanju prave avtoritete, kajti nihče se ni hotel nikomur pokoravati. Posledica je bila, da sta športna — ne tekmovalna stran, ker šport ni samo tekmovanje — kakor tudi propagandna plat tega prvenstva čisto odpovedali. Upamo in želimo, da bo v bodoče vse drugače, ker tu ne gre za sloves enega ali dveh klubov, temveč za vse ljubljanski table-teniški šport.

Trije klubi: Korotan, Hermes in Mladika ter točno 100 igralcev in igralke je bilo v soboto zbranih in pripravljenih v Mikličevi spodnji dvorani. Zmagali so boljši, odločnejši in — mirnejši.

Začeli so v soboto s prvenstvom moštev, kjer je nastopilo po pet ekip Hermes in Korotana in tri od Mladike. Ze v prvem kolu sta presenetila vsak v svoji igri Vesel in Dular (Korotan III.), ki sta premagala: prvi Bradeško, drugi pa A. Strojnika, ki sta spadala v prvo moštvo Korotana in nato z rezultatom 2:0 v svojo korist izgubila double in še ostala dva singla.

Moštvi Korotana I in Hermesa I. Po slabih igrah, ki sta jih pokazala Korotanca Bradeško in A. Strojnik, se je vse zdelo tako, da imata Hermežana Bogataj in Poženel več izgledov na zmago. Samo tekmovalne pa je prineslo zmago »slabšima«, časi izražena s 3:0 nikakor ne pomeni, da sta Korotanca zmagala gladko. Borba je bila v obeh singlih in tudi v double vsekoli izenačena in napeta, kar kaže posebno zadnji odločilni set double, ki se je končal 26:24. Naj sta se Hermežana še tako trudila, ni in ni jima šlo od rok in tako so Korotanca mimo računov odnesli prvi naslov.

Za nedeljo je bil razpisano tako obširen spored, da ga pri vsej dobri volji ni bilo mogoče odigrati do konca. Začeli so takoj zjutraj z najzanimivejšim sporedom, s prvenstvom poedincev kjer so bili favoriti Bradeško, Recek, Bo-

gataj, Strojnik R., Poženel, Medved, Milanovič in A. Strojnik, ki so bili postavljeni kot nositelji osminskih finalov. Toda tudi ta žogica je okrogla in so se v zadnje osmorico namesto Milanoviča, Medveda in A. Strojnika vrinili Subert, Gabrovšek in najmlajši Strojnik. Medtem ko je bil A. Strojnik poražen že kar v prvem kolu od komaj znanega Mlakarja, se je enako pozneje primerilo še Milanoviču in Bogataju, ki ga je porazil v napeti in zelo lepi igri R. Strojnik. V finalnih igrah pa je gospodaril Bradeško, ki je bolj ali manj lahko porazil oba Hermežana Poženela in Suberta, dočim je imel z R. Strojnikom (Mladika) precej posla in je bila njegova zmaga na tehtnici vse do zadnje žoge. Strojnik je namreč odlično pariral Bradeškovo ofenzivno igro in se izkazal kot zelo dober taktični igralec. Vračal je skoro vse žoge na forhand, tako da Bradeško ni mogel izkoristiti svojega backhand-drivesa in sploh pokazal izvrstno reakcijo. V finalu sta razen teh dveh igrala še Hermežana Poženel in Subert, ki sta se na vse načine trudila, da bi v odsotnosti Bogataja porazila vsaj enega od obeh nasprotnikov, kar pa jima ni uspelo. Tako je tretje mesto zasedel Poženel, ki si je z »zmago« nad Subertom zasigural 1 točko. Od ostalih so se pokazali v dobri luči zlasti še S. Strojnik, Recek, Gabrovšek in Potočnik, ki bodo v kratkem lahko imeli še vidnejše vloge.

Dočim so se vsa tekmovanja vlekla ure in ure, se je

damsko prvenstvo končalo v dobri uri. Osem deklet se je z bogatimi upi in nadami prijavilo za tekmovalce. Sedem jih je bilo razočaranih, eni pa so se uresničile njene sanje. Favoritinja sta bili gotovo prvakinja Ljubljane Pogačarjeva in prvakinja Hermesa Streltova, katerima pa sreča to pot ni bila mila. Prišla je namreč tretja, majhna 18 letna plavalaska Bedenkova in premagala na splošno presenečenje najprej Pogačarjevo 21:18, 17:21 in 22:20, nato Polakovo 21:8, 21:15 in slednjič v finalu še Streltovo 21:19, 21:14. Edina igra, ki je bila kolikor toliko na višini, je bila finalna. Bedenkova je igrala, čeprav prvič na turnirju, zelo mirno in pokazala precej znanja in še več talenta, saj je izjavila, da že od septembra ni imela loparja v rokah. Tudi Streltova je v finalni borbi pokazala precej znanja in je večkrat diktila tempo v igri. Ostale igre so bile pod povprečjem in zdi se, da so mnoge premalo trenirale. Od poraženih ima še največ izgleda za bodočnost Fuginova, ki ji manjka sicer še precej treninga, je pa zelo podjetna.

Razen v omenjenih konkurencah so tekmovali še za prvenstvo parov in v posebni tolažilni skupini drugorazredni igralci. V double sta zlasti presenetila Meden in Mlakar, ki sta nepričakovano prišla do finala, kjer sta le tesno z 1:2 izgubila proti močno favoriziranemu paru Bogataj-Bradeško.

V skupini B pa so se do polfinala preinili Medved, Bajec, Keržič in Vesel, od katerih sta v finale prišla Medved in Keržič. Zmagal je Keržič z 2:0 in tako priboril Mladiki še eno zmago.

V ponedeljek popoldne se je pomerilo še 30 juniorjev. V polfinale so se plasirali Meden, S. Strojnik, Klum in Jankovič. Za tretjo afirmacijo »družine« Strojnikov je poskrbel še njihov najmlajši član Stefan, ki je v finalu zaslužen porazil Medena 2:0 in s tem priboril Korotanu tretjo zmago.

Turnir, ki ga je organiziral Hermes, je, kakor že rečeno, močno trpel zaradi neštetih manj športnih pojavov, vendar upamo, da bo v bodoče boljše. Kakor slišimo, bodo naši table-tenisti že prihodnje

nedeljo spet tekmovali, in sicer najboljših osem igralcev Ljubljane med seboj, po sistemu vsak z vsakim, tako da bodo imeli vsi priložnosti dovolj, da opravijo neugodne vtise, ki so ostali po trodnevem turnirju od sobote do ponedeljka.

SGARAVATI SEMENTI S. A. PADOVA. Sementi di Ortaggi — Foraggi. ecc. Semena za zelenjavo — krmila itd. Chiedere offerte - Zahtevajte ponudbe

Drobne zanimivosti

Nov izum. Salezijanec don Giovanni Trione, tajnik glavne prokure Društva za usmiljenje v Rimu, je po večletnih eksperimentih zgradil novo aparaturo, ki bo v pomoč pri marconioterapiji. Z novo napravo bo pomagano posebno bolnikom, ki trpe na furunkulozi, upajo pa, da bo s to napravo mogoče tudi izboljšati vid in utrditi spajne.

Bubonska kuga v Port Saidu in Suez. Madžarski listi poročajo iz Carigrada, da so se pojavili v Port Saidu in Suezu primeri bubonske kuge. Zdravstvene oblasti so podvezle potrebne ukrepe.

Zrtve bombnih napadov na Malto. Od začetka vojne do konca lanskega leta je imelo prebivalstvo Malte zaradi letalskih napadov velike izgube. Uradno navajajo, da je bilo doslej 1178 smrtnih žrtev, 1799 težko ranjenih in 1978 lahko ranjenih oseb. 290 ljudi je umrlo v bolnišnicah.

Vohunstvo v Ameriki se širi. V Zelenjnih državah so preteklo leto obdobil 218 oseb zaradi sabotaže, 56 oseb je bilo obsojenih zaradi vohunstva, sodišča pa so imela 300 razprav zaradi veleizdaje.

ženitna obveznost v Bolgariji. Kakor poročila iz Sofije, bo bolgarska vlada predložila parlamentu zakonski osnutek, po katerem se bodo morali vsi samci v starosti nad 30 let v teku 18 mesecev poveljati zakonu, poročiti. Sankcija za državne uradnike je odpust iz službe, medtem ko bodo pripadniki svobodnih poklicev izgubili pravico do izvrševanja svojega poklica. Ukrep ni prvi te vrste, kajti v Bolgariji je že del časa rveden samski davec in so predvidevane razne olajšave za vdovoporočnice.

Kinogledališča v Italiji. Po statističnih podatkih je bilo lani v vsej Italiji 5440 javnih kinogledališč. V primeri s prejšnjim letom je število naraslo za 31. Kinematografi so razdeljeni takole: 2876 je stalnih, 285 poletnih, 1162 jih vodi Dopolavoro, 77 GIL, 714 pa razne druge organizacije. Potovalnih kinov je 72 in še 326 provizoričnih.

Odkrili so sredstvo proti davici. Japonski učenjak dr. Takeši Kodama, ravnatelj Osrednjega poskusnega zavoda za zdravstvo v Kanagavi, je odkril antitoksin za zatiranje davice. Učinkovitost poskusi so dokazali, da je protistrup zelo uspešen. Baje prekaša Kodamov protistrup podobne farmaceutske izdelke angleškega in ameriškega izvora.

Kovčeg s nenavadno vsebino. Neka planistinja je nedavno prenočevala v enem izmed milanskih hotelov. Na prošnjo prejšnjega najemnika sobe je dovolila, da ostane v sobi čez noč njegov kovčeg. Komaj se je planistinja vlegla v posteljo in dobro zaspala, jo je zbudil nenavaden šum. Vsa zbegana je gledala naokoli in ker šum ni pojenjal, je alarmirala hotelsko osebje. Preiskali so sobo in v zadnjem odprli tudi v njej shranjeni kovčeg. Na splošno presenečenje so se vse ule iz njega žive žabe, s katerimi je prejšnji stanovalec zalagal milanske delikatesne slone.

Dva Hagenbeckova slona v službi nemške vojske. Iz Berlina poročajo, da so pred kratkim prvič uporabili slone za dela v službi nemške vojske. Delo v gozdovih pri Lüneburgu, ki bi ga moralo opravljati 14 delavcev približno mesec dni, so poverili dvema slonom, ki sta izvršila svojo nalogo v pičlih 8 dneh. Slonoma je ime Big in Bug, prvi tehta 32, drugi 33 stotov, oba pa izhajata iz Hagenbeckovega cirkusa v Hamburgu.

Mali oglasi

Pouk. Krojne tečaje in damske kroje po meri inudi modni sezoni. ROZMAN-PAVLINA, lastnica zaseb. uč. zav. odobr. od Vis. Komis. št. 3755/2-42 v Rožni dolini c. X/1, vila Marja (v bližini restav. Katričca), 1608-4

Blago za hubertus ali gotovega, dobro ohranjena, nujenega moškega, kupim. Prodajam sport. sivo obleko, klubuk in čevlje, skoraj novo. Salmič, Celovška c. 30. 1772-13

Prava kača boa luksuzna kcaji plašč za vitko postavo, prodajam. Novi trg 5-III, Roza Šander. 8. do pol 14. 1758-13

PREMOG DRVA. L. Pogačnik. LJUBLJANA. Bohoričeva ulica 5. Telefon 20-59

Knjige. Leksikon veliki Brockhaus iz leta 1854, poceni prodajam. Naslov v vseh posl. Jutra. 1754-8

Lokali. Manjši lokal v centru, na prometni ulici, oddam. Ponudbe na ogli. odd. Jutra pod Navesti strokov. 1777-19

Kupim. Gramofonske plošče dobro ohranjene ali v neuporabnem stanju kupuje in plača najvišje dovozne cene »Everest«, Prefekturna ulica 44. J-212-M-7

Mačje kože. Mačje, velike domače sajče, lasiče, veručne, dehorjeve in vse druge, ter herbato šušino, kupujem po najvišjih dnevnih cenah. Zdravci, Ljubljana, Stari trg 30. 1737-7

Dve srebrni lisiči dobro ohranjeni kupim. Naslov v ogli. odd. Jutra. 1750-1

Otroške vozčke najboljše prodaste, kupite ali zamenjate pri »Prometu« (nasproti Kržanjske cerkve). 1729-7

Šivalni stroj rabljen in otroški vozček kupim. Ponudbe na ogli. odd. Jutra pod »Petro«. 1728-7

Nalivno pero kupim. Ponudbe na ogli. odd. Jutra pod »Petro«. 1767-7

Krznen plašč siv moskovit poceni prodajam. Naslov v ogli. odd. Jutra. 1746-13

Krznen plašč perzianer tačke črn, za srednje postavo, ugodno prodajam. Naslov v ogli. odd. Jutra. 1745-13

Oblačila. Krznen plašč siv moskovit poceni prodajam. Naslov v ogli. odd. Jutra. 1746-13

Stanovanja. Enosobno stanovanje po možnosti v centru mesta izeta starejša z akonca brez otrok. Mirna in točna stranka. Naslov v ogli. odd. Jutra. 1730-21a

Stanovanje. eno ali dvoosobno izeta novoporočena v severnem delu mesta do mesta. Ponudbe na ogli. odd. Jutra pod »Mirna«. 1723-21a

Opremljeno sobo s posebnim vvhodom in uporabo kopalinice oddam. Naslov v ogli. odd. Jutra. 1750-23

Opremljeno sobo s posebnim vvhodom in kopalinico oddam. Naslov v ogli. odd. Jutra. 1727-23

Opremljeno sobo oddam dvema gospodoma. Zornan, Marmontova ul. 41/II. 1725-23

Opremljeno sobo lepo, s soporno kopalinico, oddam. Istotam se odda prazna soba. Naslov v vseh posl. Jutra. 1771-23

Sončno sobo s posebnim vvhodom tudi čez dan, oddam takoj gospod. Nastalčanova 19/I, desno. 1752-23

Sobe išče. Samostojna gospa išče kabinet pri boljši oeamljeni gospoj z uporabo študilnika. Ponudbe pod »Kabinet« na ogli. odd. Jutra. 1732-23a

Opremljeno sobo s dvema posteljama v centru iščem za takoj. Naslov v ogli. odd. Jutra. 1731-23a

Sobo iščem, kjer bi si lahko kupa. Radi družinskih razmer ugodno na prodaj. Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ul. 12. 1774-20

Denar. ali krasno posestvo na izbiro polagatelja pol leta po vojni. Založiti nekaj stotisoč lir. Ponudbe na ogli. odd. Jutra pod »Absolutna sigurnost«. 1770-20

Stanovanja. Enosobno stanovanje po možnosti v centru mesta izeta starejša z akonca brez otrok. Mirna in točna stranka. Naslov v ogli. odd. Jutra. 1730-21a

Stanovanja. eno ali dvoosobno izeta novoporočena v severnem delu mesta do mesta. Ponudbe na ogli. odd. Jutra pod »Mirna«. 1723-21a

Opremljeno sobo s posebnim vvhodom in uporabo kopalinice oddam. Naslov v ogli. odd. Jutra. 1750-23

Opremljeno sobo s posebnim vvhodom in kopalinico oddam. Naslov v ogli. odd. Jutra. 1727-23

Opremljeno sobo oddam dvema gospodoma. Zornan, Marmontova ul. 41/II. 1725-23

Stanovanje. eno ali dvoosobno izeta novoporočena v severnem delu mesta do mesta. Ponudbe na ogli. odd. Jutra pod »Mirna«. 1723-21a

Sobo odda. Opremljeno sobo s posebnim vvhodom in uporabo kopalinice oddam. Naslov v ogli. odd. Jutra. 1750-23

Opremljeno sobo s posebnim vvhodom in kopalinico oddam. Naslov v ogli. odd. Jutra. 1727-23

Opremljeno sobo oddam dvema gospodoma. Zornan, Marmontova ul. 41/II. 1725-23

Opremljeno sobo lepo, s soporno kopalinico, oddam. Istotam se odda prazna soba. Naslov v vseh posl. Jutra. 1771-23

Sončno sobo s posebnim vvhodom tudi čez dan, oddam takoj gospod. Nastalčanova 19/I, desno. 1752-23

Sobe išče. Samostojna gospa išče kabinet pri boljši oeamljeni gospoj z uporabo študilnika. Ponudbe pod »Kabinet« na ogli. odd. Jutra. 1732-23a

Opremljeno sobo s dvema posteljama v centru iščem za takoj. Naslov v ogli. odd. Jutra. 1731-23a

Sobo iščem, kjer bi si lahko kupa. Radi družinskih razmer ugodno na prodaj. Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ul. 12. 1774-20

Denar. ali krasno posestvo na izbiro polagatelja pol leta po vojni. Založiti nekaj stotisoč lir. Ponudbe na ogli. odd. Jutra pod »Absolutna sigurnost«. 1770-20

Stanovanja. Enosobno stanovanje po možnosti v centru mesta izeta starejša z akonca brez otrok. Mirna in točna stranka. Naslov v ogli. odd. Jutra. 1730-21a

Stanovanja. eno ali dvoosobno izeta novoporočena v severnem delu mesta do mesta. Ponudbe na ogli. odd. Jutra pod »Mirna«. 1723-21a

Opremljeno sobo s posebnim vvhodom in uporabo kopalinice oddam. Naslov v ogli. odd. Jutra. 1750-23

Opremljeno sobo s posebnim vvhodom in kopalinico oddam. Naslov v ogli. odd. Jutra. 1727-23

Opremljeno sobo oddam dvema gospodoma. Zornan, Marmontova ul. 41/II. 1725-23

Opremljeno sobo lepo, s soporno kopalinico, oddam. Istotam se odda prazna soba. Naslov v vseh posl. Jutra. 1771-23

Sončno sobo s posebnim vvhodom tudi čez dan, oddam takoj gospod. Nastalčanova 19/I, desno. 1752-23

Sobe išče. Samostojna gospa išče kabinet pri boljši oeamljeni gospoj z uporabo študilnika. Ponudbe pod »Kabinet« na ogli. odd. Jutra. 1732-23a

Opremljeno sobo s dvema posteljama v centru iščem za takoj. Naslov v ogli. odd. Jutra. 1731-23a

Sobo iščem, kjer bi si lahko kupa. Radi družinskih razmer ugodno na prodaj. Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ul. 12. 1774-20

Denar. ali krasno posestvo na izbiro polagatelja pol leta po vojni. Založiti nekaj stotisoč lir. Ponudbe na ogli. odd. Jutra pod »Absolutna sigurnost«. 1770-20

Stanovanja. Enosobno stanovanje po možnosti v centru mesta izeta starejša z akonca brez otrok. Mirna in točna stranka. Naslov v ogli. odd. Jutra. 1730-21a

Stanovanja. eno ali dvoosobno izeta novoporočena v severnem delu mesta do mesta. Ponudbe na ogli. odd. Jutra pod »Mirna«. 1723-21a

Opremljeno sobo s posebnim vvhodom in uporabo kopalinice oddam. Naslov v ogli. odd. Jutra. 1750-23

Opremljeno sobo s posebnim vvhodom in kopalinico oddam. Naslov v ogli. odd. Jutra. 1727-23

Opremljeno sobo oddam dvema gospodoma. Zornan, Marmontova ul. 41/II. 1725-23

Opremljeno sobo lepo, s soporno kopalinico, oddam. Istotam se odda prazna soba. Naslov v vseh posl. Jutra. 1771-23

Sončno sobo s posebnim vvhodom tudi čez dan, oddam takoj gospod. Nastalčanova 19/I, desno. 1752-23

Sobe išče. Samostojna gospa išče kabinet pri boljši oeamljeni gospoj z uporabo študilnika. Ponudbe pod »Kabinet« na ogli. odd. Jutra. 1732-23a

Opremljeno sobo s dvema posteljama v centru iščem za takoj. Naslov v ogli. odd. Jutra. 1731-23a

Sobo iščem, kjer bi si lahko kupa. Radi družinskih razmer ugodno na prodaj. Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ul. 12. 1774-20

IVANA JAZBINŠEK vdova sprevodnika Južne železnice. Pogreb drage pokojnice bo dne 4. februarja 1943 ob ¼3. uri popoldne z Zal — kapelice sv. Andreja — k Sv. Križu. Ljubljana, dne 3. februarja 1943. Žalujoci: MILA in MARA, hčeri; VIKTOR, sin; JULCI, FANCI, sinahi; ZDRAVKO, OTON, vnuka; SILVA in TINA, vnukinji — in ostalo sorodstvo

Naročite se na romane. Dobre knjige!

Naročite se na romane. Dobre knjige!

MAKSIMA ROPOTARJA višjega finančnega pristava. Posebno se zahvaljujemo g. zdravniku, ki so mu lajšali trpljenje in častitim sestram za njihov veliki trud. Enako se zahvaljujem vsem, ki so v tako obilnem številu spremili rajnega na zadnji poti, predvsem g. inspektorju dr. Gosetti-ju kot zastopniku Visokega komisariata, pomočniku finančnega direktorja g. dr. Močniku, šefu odeska g. dr. Pavliču in vsem njegovim kolegom in prijateljem. Ljubljana, Zagreb, Celje, Tilst, Cuneo, 3. II. 1943. PAVICA ROPOTAR

BELIČ MALČKA trgovska sotrudnica. Pogreb se je vršil v torek, dne 2. februarja 1943. Pokojnico bomo ohranili v častnem spominu! Ljubljana, dne 2. februarja 1943. UPRAVNI IN NADZORNI ODBOR

PODJETNI SAM. Humorstičen roman. Gospod Braddock ni bil nič kaj zadovoljen s tem, da je smuknil proti vratom. Srce se mu je krčilo, ko je videl svojo ga ujetnika odhajajočega, kakor da je bil na nedolžnem prijateljskem obisku. A izprevidel je, da ni več pomoči. Sam se je bil ta čas naslonil na okno in nagnil v temo. »Zdaj moram na nekaj besed h Kayi,« je rekel, ko se je vzravnal. »Jaz pa v mesto,« je odvrnil gospod Braddock. »Bogme, bojim se, da bom strašno kesan. K teti Juliji grem na večerjo.« »Slabe novice ji boš moral povedati...« »Kaj še, hudimana. Teta Julija je sportnica. Takšne pustolovščine jo zmerom zanimajo.« »Koga, za vraga.« »Kaj ne govoriš o moji teti Juliji?« se je zavzel dobri »Braddere.« »Oh res, glava mi je bila polna drugih reči,« je Sam odgovoril. »Nu, pa do svidenja.« Sam je zapustil sobo, in Willoughby Braddock je odšel tik za njim. Opazil je bil, da prijatelj ni več do razgovora. Slišal je, kako so se zaprla hišna vrata, in sedel spodaj na stopnice, da obuje čevlje, ki jih je bil prej sezul. V tem opravilu ga je zmotil električni zvonec. Mislil, da je Sam kaj pozabil,

je stekel odpirat, držel en čevljev še v roki. V svoje začudenje je zagledal starega gospoda z dolgimi belimi brki. »Ali je gospod Shotter doma?« je vprašal novodošlec. »Prav ta mah je odšel k sosedovim,« je Braddock odvrnil. »Pa menda niste gospod Cornelius? Najbrže ste me pozabili... Willoughby Braddock, hudimana! Srečala sva se pri najinem prijatelju, gospodu Wrennu.« »Oh, da da, res,« je dobrodušno pritrtil gospod Cornelius. »Kako se imate, gospod Braddock?« Willoughby je bil presrečen, da mu je mogel odgovoriti. V sedanjem duševnem stanju je bil dober zaupnik vrhunec njegovih želja. »Imenitno, hvala,« je odgovoril s svojim najljubšebeživejšim nasmehom. »Lopovi si kar kljuko podajajo, lordu Tilburyu so slekli hlače... in tako dalje. Skratka, imenitno! in pa gospodinja me zapušta!« »Škoda, škoda,« je z najboljšim namenom rekel gospod Cornelius. »Prav nič škoda,« se je gospod Braddock odločno uprl. »To pomeni, da bom vendar že lahko zaživel življenje, kakršno mi je všeč. Življenje pustolovščin, saj razumete. Pustolovščine imam strahovito rad.« »Potem bi se morali preseliti v Valley Fields,« mu je priporočil gospod Cornelius. »Tu se vsak čas zgodi kaj čudnega.« »Da, nemara imate prav. A stvar je ta, da potrebujem vse drugačije imam strahovito rad.« »Gospod Edvin Phillimore, hudimana! Družabnik tvrdke Birkett, Birkett, Birkett & sin, Podmarsh, Podmarsh & Birkett...«

klubu govoril s takim srečnejšem. Pravil mi je, da se spominja Ugandé, ko ni bilo tam še nobenega belca.« »A jaz se spominjam Valley Fieldsa, ko ni bilo tu nobenega kinematografa.« »Nekoč ga je šest ur zaporedoma strahoval podivjan nosorog.« »Nekaj podobnega se je zgodilo tudi gospodu Walkinshawu, ki stanuje v Balmoralu, na Acacia Roadu. Zvečer, ko se je vrnil iz Londona, ga je napadel njegov lastni pes, ki ga v novi obleki ni spoznal. Moral se je zateči na streho hladnice sredi vrta... Nu prav, zdaj pa grem, gospod Braddock. Gospodu Shotterju sem obljubil, da mu prečitam to in ono iz svoje knjige o Valley Fieldsu. Če bi morda tudi vas veselilo poslušati...?« »Menda bi me veselilo, a nocoj se mi mudi k teti Juliji na večerjo.« »Torej drugič?« »Z največjim veseljem... Res, zastran tistega prijatelja, ki sva pravkar govorila o njem. Nekoč je malo manjkalo, da ga ni popadel morski pes...« »To ni nič hudega v primeri s tem, kar se je zgodilo v Valley Fieldsu,« je odvrnil »kampanilist« gospod Cornelius. »Lastnik trgovine na vogalu Butler Streeta in Myrtle Avenue... neki gospod Phillimore... a saj ste morda že slišali...« »Prav nič nisem slišal,« je rekel Braddock. »Gospod Edvin Phillimore, hudimana! Družabnik tvrdke Birkett, Birkett, Birkett & sin, Podmarsh, Podmarsh & Birkett...«

»Nu?« je slovesno končal gospod Cornelius: »Tega je lansko poletje popadel morski prašiček!«

XXIX. GOSPOD CORNELIUS ČITA IZ SVOJE ZGODOVINE. Čudno dejstvo, ki ga modrijani pogosto opažajo, je globoko prepričanje sieherne ženske na svetu, da mora biti mož, ki si je znal pridobiti njeno ljubezen, moralno in pravno odgovoren za vsako in vsakršno naključje v tem življenju. Malenkostni in nepremišljeni ljudje bi pri takih prilikah najrajši govorili o slučaju; nikakor pa ne ženske. Če pride ženska ob pet minut čez devet na postajo, da bi se odpeljala z vlakom, ki je odšel točno ob devet minut čez pet, se lahko zanese, da je odgovoren za to neveselost edino njen Henry, kakor je bil včeraj kriv, da je jelo deževati, čeprav je bila dela nov klubuk na glavo. A Kay je bila povsem drugačnega kova. Akoravno je sama pri sebi nemara mislila, da bi se bila dala zanikrost pokojnega Finglassa, ki je bil pozabil shraniti svoje nedovoljene dohodke pod domom gornje sobe v vili »Mon Repos«, prepričati, ko bi bil Sam nekoliko bolj spreten in bistre pameti, ji vendar ni ušla niti besedica očitka. Način, kako je preko plotu sprejela slabo novice iz Samovih ust, je v očeh mladega človeka potrdil vse sija njenih osebnih lastnosti. Ne le, da ga ni oštevala, ampak našla je celo nekaj primernih besed, da bi ublažila nesrečo.